

జాబులు.

I

రజస్వలా వివాహపు బిల్లు-కాకినాడ.

ఆయా:

ఈ నెల 19-20 తేదీలను మా పురమున ఛీమేశ్వరు శాలమున నూర్జుల సబు ఇన్స్పెక్టరు గారైన ము॥ వెంకట కృష్ణబ్రహ్మయ్య బి. యె. యల్. టి. గారి యగ్రాసనాధి పత్యము క్రింద నొక పాఠ సభ జరిగెను. అవరబిల్. వి. యస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిచే తేబడిన రజస్వలా వివాహపు బిల్లును గూర్చి విమర్శింపబడెను. వ్యాయాదారులు పండితులు, వక్తరులు విద్యార్థులు మొదలగువార నేకులు సభాసంకరించి, బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మకృష్ణశాస్త్రిలుగా లిట్టి రజస్వలా వివాహముల వల్ల నితర దేశములలో సంభవించు చున్న దుష్ట వర్తనలను అనన్యములను ప్రస్తుత పు వివాహముల వలన సదుపాయములు మహాప కారములను యొక్క యొక్కముగను శాస్త్ర సమ్యక్తముగ నుపన్యసించి, కొంతుదురు. పాఠశాలాపాఠ్యాదులు బ్రహ్మశ్రీ పుల్లల ఉమా మహేశ్వర శాస్త్రిలుగా లిట్టి వివాహముల శాస్త్రీయ మరియు నియమల ప్రకాశమునుకును దేశ తేమమునుకును భగము కలుగుననియు శ్రీతి స్మృతి పురాణములనుండి ప్రమాణములను శాపుచు సభ్యుల నానందింప జేసిరి. అట్టి వివాహముల జేసికొనిన వారికి దాయాది భాగ్యాత్ మొదలగు నిత రా శ్రీ సంగతినిజమునకు మాట్కండ నేరదని మాత్ర తేట తెల్లముగ నుపన్యసించిరి. పిమ్మట బ్ర॥ కాశీభట్ట నుబ్బయ్య శాస్త్రిలవారును మరియొక విద్యార్థియు మృదు మధురముగ ముచ్చటించిరి. పిమ్మట సభ్యులందరు నేకగీర్వముగా లిట్టి వివాహముల జేయుట మంచిది కాదని జెప్పసాగిరి. ఇట్టి వివాహపు బిల్లు కాసనము చేయుట వలన భగవా తేమమునకు భంగము గలుగుననియు నందువలన కాసనముగ జేయుటకు వలన కాదనియు నీ సభవారు తీర్మానించిరి. శ్రీ గవర్నరు గారి కీ తీర్మానమును బంపుటకు గూడ తీర్మానించిరి.

పూరుడు.

II

ఆంధ్రవిద్యాధి మహాసభ.

ఆయా:

ఈవిషయమును గూర్చి విశేషముగా చర్చజరుగు చున్నను యిప్పటికిని, ఫలమేమియును గమనింపదు. సభజరుపు భారమును భూనుటకు నెవ్వరును నియ్యకొనలేదు. ఈసభను జరుపుటవలన కలుగు లాభములను దత్తమండల విద్యార్థి లింకను గ్రహింపకుండుట కడుశోచనీయము. ఈవిషయమును గురించి ప్రతికలయందు ఉత్తరసర్కారుల విద్యార్థిలే ముచ్చ టించుచున్నారు. గాని దత్తమండల విద్యార్థులు వ్రాయుట బహుతరము. ఆలస్యమపుత్రం విషం అను వాగ్యోక్తిని మరచి చేయవలసిన కార్యమును త్వలోచేయకుండుట వలన విద్యార్థుల గౌరవమునకు ముప్పువాటిల్లు. గనుక త్వరలో దత్తమండల విద్యార్థులును, నుత్తరసర్కారుల విద్యార్థులను సహాధర వ్యామును నవలించి, తమలో తాము భేదములను పాటిం పక, కార్యము నిర్వహించి, సభకు బయప్రదముగా నలిపి, మాతృదేశమునకు తీరి యిశక్యును గూర్చుచుండుగాక.

2 దినములక్రిందట విద్యార్థిసభను నిర్వహించ బూను టకు నేరకీర్త్యమున్నదో వారపేరులు పత్రికములమున దెలి పిన వాగుండునని నొకరు నూచించిరి. సభను నిర్వహించు టకు కంకణముగట్టుకొన్న వారిలో నేనొక్కడని పత్రికల మూలమున చెబుట బహు సులభము. పేరుయచ్చినంత మాత్రమున సభజరుగనని ధృవమయిన నిశ్చయ మెన్నటికిని నుండుకొనక, వ్యయముగా సభను జరుగబోవు స్థలమునకు (విశాఖపట్టణము) వెళ్లి, అక్కడనుండు విద్యార్థులలో కలసి కార్యోగ్నాహకత్వమును బూనుట యంత్రముయిన పని గనక గాగుచేయక మాతృభాషా నేనమును, ఆంధ్రజాని జ్ఞాన్విత్య యను మనస్సునం దుండుకొని సభను జరుప నిశ్చయించు కొన్న ప్రయత్నము (ప్రతిజ్ఞానాంచి, నొక్కరయిన యుండుట (శ్రేణుస్థానము) విశాఖపట్టణమునకు వెళ్లి కార్యోగ్నాహకలు చిట్టగాచేసి సభజరుగు తోరీఖును దేశమునకు వెళ్లించిన వెళ్ళునందల విద్యార్థులు సభ నలంకరించుచుండుటకు సంధియ ముండదు.

ఆర్. వెంకట్రావు.

III

ప్రతిజ్ఞారక్షణము.

ఆయా:

గత సంవత్సరమున మా గ్రామపతన మందిరము తరపున నొక సభగావించి వివాహాది శుభకార్యముల యందు వేత్యల నిరసించవలయునను తీర్మానముకట్టి చేయబడెను. సదరు తీర్మానము ననుసరించుచు 80 మందిప్రతిజ్ఞాపత్రమువై వ్రాళ్ళు చేసిరి. ఆంధ్రులారంభ శూరులుగదా. అందుకేమియు లోప ముజరిగి యుండలేదని చాలమంది తలంచిరి. కొందరి కిది పరి హాసపాత్రముగనుండెను. సమయమునచ్చినపుడుగదా నుమతుల సభ్యునిబడులగుట. వనంజయుతువు ప్రవేశించిరి. ప్రతిజ్ఞాప త్రముయొక్క వ్రాళ్ళినచ్చిన కొందరిండ్లకుభ కార్యంబు లుపక్రమిం పబడెను. వేత్యలతీర్మాన తీసికొనిరావలయు ననియు వారలు లేచిపో అలంకార శూన్యమనియు చాలమంది హెచ్చరింప మొదలిడిరి. కాని వీరామాటల పెడచెవింబెట్టిరి. ఘంటసాల వాస్తవ్యులను, గానవిద్యానై పుణ్యులను, అనుచలపల్లినుబ్బ య్య పంచదాడుగార్ల కావ్యావసుంపిరి. వారును ఆవ్యావ ముదయతో నంగీకరించి పెండ్లిదీనమునకువిచ్చేసిరి. మరుచటిదిన ము సభయొరంబుడెను. నుబ్బయ్యగారు గాత్రమునను పంచ నాదముగారు ఫిడ్యునను సభికుల నానందాల్పిన్వల లాడించిరి. వాటిసభకుమహానియులనేజిలువిచ్చేసిరి. సభికులుతనవ్యయశ్యము నొందిరి. కార్యక్రమపట్టికయందుసభరా త్రి 24గంటలకు ముగిం పనియుండెను. సరసమన్న ఘటికాయంత్రములు 9 యంకె పయముండెను. కాని యవ్వెవరును నిరీక్షించియుండలేదు. ఆం తటనొకగభిసదు లేచి చేయవలసిన పనులు చాలగలవనియు ముగించవలయు ననియు నుడిగెను. అంతట మొలపర్చిచ్చి సోమయ్య చాదరిగాడు. గాయకుల నభిసందించుచు ఆశుగ కొన్ని పద్యములంజదిరిరి. వేత్యలతీసికొనివచ్చిన వివాహము నకును ఇచ్చివివాహమునకు గలభేదములంగూర్చి సులభశైలి నొకయుపన్యాసము గావించిరి. వీరికిగల కార్యదీక్షను గూర్చి సభకు విచ్చేసిన మహానీయు లనేకవిధముల తొనియాడిరి. ముందు జరుగబోవు వివాహముల కిదిమార్గదర్శక మగుగాక యనిరి. గాయకుల పుష్పమాలాకృతులుగ నొనర్చిరి. సభ నిలుపుచేసిరి. ప్రతిజ్ఞాపత్రానినవారందఱును, మహాప్రతిజ్ఞలకాపాదు లొనిరి. ముందు కాపాటుకొనట తుత్సవలయ్యుండెరి. పరి మాసిరిన కొందరిమాన్యము నవలంబించిరినకూడ వ్రాసుగల్గు టకు సంకల్పించుమంటి. సుస్మరణ వాగ్రూపమున వెలుకడి కార్యరూప మందినపుడుగదా. దేశముద్ధరింపబడుట. సభల వలన ప్రయోజనగపడుట. కేరళకుస్కృప న్యాసకులకవీరు మార్గదర్శకులగుచుండుగాక. అదిగాక వీరలు వివాహమునకు 4 రూపాయలచొ॥ కట్టు మేర్పరచి భాండా గారాభి వృద్ధి తోడ్పడుచున్నందున వీరలకు నాకృతజ్ఞతా వందనములు.

దేందులూరు పురవాసి.

IV

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు.

ఆయా:

కాకినాడ తాలూకా కోరంగి ఫిర్కాకు మెంబరుపరి యొక్కటి యపుడు భారీవచ్చినది. దానికి శ్రీరాజా కాకర్ల పూడి రామచంద్రరాజు బహద్దరుగారు శ్రీఅడ్డూరి సీతారామ రాజుగారు, శ్రీరేమెళ్ల వేంకటరాయనింగారు దరఖాస్తుచేసి నారు. రామచంద్రరాజు బహద్దరుగారు 15 సంవత్సరములు తాలూకా డిస్ట్రిక్టుబోర్డులో దొరతనమువారిచే నియమింప బడిన మెంబరుగనుండి లోకలుభండు వ్యవహారములలో విశే షాధికము కలిగియున్నాడు. ఆయన 1895 సంవత్సరము మొదలు గోదావరిజిల్లా సంఘమునందు సభ్యులుగనుండి తన కటి నెటిలుమెంటు తొందరలలో శ్రీగంజాం వేంకటరత్నము, కృత్తివెంటి శ్రీరాజు, వెన్నెత్తి నుబ్బరాజుగారు మొదలగు వారితో కలిసి పాటుపడినవారు. చెన్నపురి కలకత్తా మొదలగుచోట్ల కాంగ్రెసులకును జిల్లాలోని మండలరాజకీయ సంఘ సంస్కరణ సభలకును హాజరయి, తమ ధనమును, బుద్ధి ప్రజ్ఞను శక్తిని వినియోగించుచున్నవారు. రయితుల కుపయో గములగు తీర్మానములను వారుచేపట్టి మండలసభలలోను, శ్రీగవర్నరుగారి యెదుట గయితుల డిప్యూటీమేజిలలోను చర్చించుచున్నారు. ఆయన కేవలము పింఛణదారుడు, కష్ట కుడును గాక జమిందారుడునై యున్నారు. నామినేషన్ కావలెనన్న వారికి దొరుకుట కష్టముకాదు. ఈ చొప్పున తాము జమిందారీ కుటుంబములోనివారను జమిందారులనై యుండియు, రయితులకొరకు పాటుపడుచున్న వారగుటచేత, ప్రజల ప్రతినిధిగ బోర్డులోనుండుట తగునని యూహించి వారిపుడి యెత్తనకు దరఖాస్తు చేసిరిని తెలియుచున్నది.

1912, 1914, సంవత్సరములలో రాజాగారు గవర్నరుల యెదుట కాకినాడలో గయితుల కష్టములను గురించి మనవి చేసిన యంశములు గోదావరి మండల ప్రజలు మరచియుండరు. గోదావరిజిల్లా సంఘముయొక్క మేనేజింగు కమిటీలో మెంబరుగానుండి వారు సంఘముయొక్క తేమాభివృద్ధులకొరకు చూపుచున్న శ్రద్ధను పలువురెరుగుదురు. అట్టివారు తాలూకా బోర్డులో మెంబరుగనుండుట కాకినాడ తాలూకా ప్రజలతో జేయివిధముల లాభకరముగ నుండునుగాన కోరంగి ఫిర్కా వోట్లకు బాగదూకతతో నాలూచించి మువ్వరిలో తమకుదగిన వారని తోచినవారిని యెన్నుకొందురని నమ్ముచున్నాము.

ఇట్లు వ్రాయుటవలన మిగత యిద్దరు దరఖాస్తులుతగని వారని లేతము నాయభిప్రాయమునాడు. వారును భూస్వాములు, కొలదికాలము తాలూకాబోర్డు మెంబరుగనున్నారు. ఇంగ్లీషుభాషా పరిచయమువారి కిద్దరకును లేదని చెప్పకొందురు. వారిద్దరు స్వతంత్రముగ వ్యవహరించువారని ప్రసిద్ధి. వారిది వరకు జిల్లాసంఘమునందు చేరియున్నవారో కాకో, మండల సభల కొకసారియెవరచ్చి ప్రజాపక్షముగ వర్తించిరో లేదో తెలియదు. జమిందారులు సామాన్యులతోకలసి పాటుపడు టకు సిద్ధమగుచున్న యీ కాలమునందు దరఖాస్తుదారులు ముగ్గురు సంప్రతించుకొని పనిచేయుట శ్రేయస్కరము.

ఒక జరాయితీ రయితు.

V

జలవసతిలేమికి ప్రజలు పనులుబృందాలు

ఆయా:

మా అమలాపురమునకు నుత్తరభాగమునందు, మోబరీ పేటయును, వైకోడ్డుకు పడమటి భాగమున దుడ్డువారగ్ర హారమును, దక్షిణభాగమందునుమారొక మైలుదూరమున, కూచి మంచి వారగ్రహారమును, ఇందున కొకమైలు దూరమున తూర్పుదిశను భూపయ్యఅగ్రహారమును, ఈయగ్రహారమునకు నుమా రర మైలుదూరమున బుచ్చయ్యఅగ్రహారమును, ఈ య గ్రహారమునకు నుమారు రెండు ఫర్లాంగుల దూరమున వైకోడ్డుకంటి పేరయ్యగ్రహారమును నున్నవి. ఈ యగ్రహారములే గాక ముమ్మిడివరం వెల్లె వైకోడ్డునకంటి యున్న శ్రీ వెంక టేశ్వరస్వామి వారి యాలయమున కతిసమీపమున పాలంకి వారియగ్రహారమున్నది. మొత్తమున కిన్నియుజేరి అమలాపుర మని పిలువబడుచున్నది. ఈ యగ్రహారములకు ప్రతి యగ్రహారములో నొక్కొక్క చెరువు చొప్పున నున్నది. బజారు వైకోడ్డుకు పడమరభాగమందు, నొక చెరువునున్నది. ఈ చెరువు గట్టునకు పడమరభాగమందొకచోటను, దక్షిణభాగ మందొకచోటను, పావంచా లేర్పరచి, రాతి కట్టడము కట్టి యున్నారు. చెరువు గట్టికి చెరువు పావంచాలుచూచి సంత సించ వలసినదేగాని, యీ మండు వేసంగిలో మంచినీరు తెచ్చుకొనుటకు వీలులేకుండగా, చెరువు మరమ్మతు క్రింద నుంచినందున, చెరువు యొక్క యుపయోగమేమియు లేకుండ గానున్నది. మాగ్రామమునకు ముఖ్యమయిన వెద్ద చెరువు గతే ఈ లాగుననున్నప్పుడు తక్కిన యగ్రహారములలోని చెరువుల సంగతి వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. దాహమున కెప్పుటికప్పుడు నత్యావశ్యముగా ప్రతిమనుష్యునికి మంచితిగము కావలసిన కాలమును నీవేసవిలో ఈ నెల 15 వ తేదీనుంచి మరమ్మతు నిమిత్తము పడవలరాకపోకలు జరిగేకాలునగూడకట్టిజేయుట ఇష్టమోనే తటస్థపడినది పల్లెగాగాని వెద్దట్టణముగా గాని లేక, యెందు నా బొందని నీ గ్రామమున తాలూకా కచేరియును, ప్రేవరీ సబుమేజిస్ట్రేటు కచేరియును, ప్రిన్సిపల్ డిప్యూటీ మునసిబుకొల్లను అడిషనల్ డిప్యూటీ మునసిబుకొల్ల ను, గబరిజిస్ట్రారు ఆఫీసును, సబుడివిజనాఫీసును అమలా పురము పోస్టాఫీసును మోబరీ పేట పోస్టాఫీసును అను రెండు పోస్టాఫీసులును గలవు. పురజనులు పడే నీటియిబ్బందితో పా టు నాయాఆఫీసులకు ఆయాపనుల నిమిత్తము, వచ్చేసనులేమి, కార్యాంతరములవిన నితర గ్రామములనుంచి నీ గ్రామము మీదుగా వెళ్లే ప్రయాణికులేమి, కాలకు గట్టికెట్టికందుకు మా గ్రువుగ్రువుమందు మంచినీళ్ల చలివేగిదలయినను లేక పోవుటచే నిబ్బంది పడుచుండుట కడు శోచనీయము. ఈ గ్రామమునకు మాయూనియన్ వారు, నీటివసతి నేర్పాటు జేయుటలో బోక్స్ ముకలుగ జేసికొన్నట్లు గనుపడదు దుడ్డువారగ్రహారమునకును మోబరీ పేటకును, మొదలయిన కొన్నిచోట్ల కక్కడక్కడ మంచితీర్థము ఎరిగో ఖణ్యాకులకు గలదుకాని, సత్వీరస్య త్రి ముప్పాటికపుగపు గామి ముప్పాటిక నూతులగుటచే త్రాగుటకు మంచితీర్థలేక పీజిల్లాడుచున్నాడు. దూరప్రదేశీయనకేగి కష్టపడి తెచ్చుకొన్న మంచితీర్థమును, మంచువలె వాడుకొనుచున్నారు. ఇట్టి నీటిలో ఇంటిపాకే సుబ్బిగా మంచి తీర్థము లేనప్పుడు, బాటసారుల కతియేమి కావలసినది యోచనీయము. కాబట్టి మాయూనియన్ వారు, ఇంతిటినుంచి యైన కడుశ్రద్ధనహించి, యీ వేసవి నాల్గూసంఘము నీ గామిమప్రిజల కెప్పండి కలుగకుండుంట్లుల పీజిల కందు పాటుగా, కొలాయిలు పెట్టించుటయు బాటసారుల నిమిత్త మైకోడ్డున కక్కడక్కడ నాల్గూ చలివేదగి యింపించుటయు జరిగింది, పురజనులకును బాటసారులకును గలిగే యిబ్బందిని తొలగించెదరుగాక యని వేడుచున్నాను.

అమలాపురము.

ఆచంట సత్యవతమ్మ.

కొర్టువ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు.

న్యాయమూర్తి: కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు.

ఒకరితోకూడ ప్రతిమును వ్రాసియుచ్చుటలో

గల పూచీ.

రంగూనులోనుండి (క్వి కేసులకు) రాయబహద్రుల మధురకృష్ణగారు, వారి ప్రతినిధిగ నిలబడుతుంటే సి. చౌక్కిలింగం శెట్టిగారును కలిసి రాయబహద్రుల మధురకృష్ణగారిపై ను తాకట్టుంచి వ్రాసియుచ్చిన కుదుపత్రముమీద తమకు చేరవలసిన 60 కేసు రూపాయలబిల్లులను పంపించుకొను నిమిత్తము చతుర్భుజదాస్ కుశాల్ దాస్ అందుసన్నాహకంపై వారు ఆయిదొందమీదను దావాతెచ్చిరి. (టెటికోడీజుస్) ప్రతిమును నాదులనశముచేసినట్లుట అత్యున్న చెల్లించుటమీద మొదటిప్రతివాదిని బాధించకుండునట్లు యేగాటలు చేసి కొనబడియున్నదని మొదటి ప్రతివాదిని విడిచివేసి కొనెను. కాని, అట్టియే రూపు వాదము చేస్తాదని న్యాయమూర్తిగారి ద్వారా ప్రతివాదులమీదను డిక్రీయిచ్చిరి.

జూజిలువున్ పోలీసు కొర్టు.

డివిజికల్ కలెక్టరుపరిచేసికొనక పొందికనరెవెన్యూ డివిజన్ నిర్వర్తించుచుండు సి. వెంగుకృష్ణయ్యునాతని తాలూకు వెండిగడియారము, బంగారుగొలుసు వగైరాలను (చానివిలవ రమారమి 225 రూపాయలు) దొంగిలించినందులకై శార్జి కాబడిన (సదరు వెంగుకృష్ణయ్యునకు) అతల్ ప్రకారం అనుపనివానినివయ్యున పేజిస్త్రీటుగాను గయ్యునందు యొక్క సంచిత్రురకాలమునకు వాసికనుపదస్త్రీకై బామినపుచ్చుకొని, వానిని వదలివేట్లుట కుత్తు విచ్చిరి. ఈసందర్భముననే శార్జికాబడిన పోలీస్ అఫిడవిటుడ నేరము బుబుజుకానందున పేజిస్త్రీటుగాను వానిని వదలివేట్టిరి.

కడవిక ఫిబ్రవరి నెలలో రాయపురమున రామానుజులు నాయడను నాతనిని బాకతో తొడిచి కట్టతో కొట్టినందులకై శార్జికాబడిన వారిలో ఎఫ్ జే.కె, అప్పారెయ్యును సద్ర కి చెరి 40 రూపాయలు జరిమానా, చెల్లించనిచో రెండు నెలలు కఠినశిక్ష, మునుసామి యనువానికి 15 రూపాయలు జరిమానా, చెల్లించనిచో ఒక్క నెల కఠినశిక్ష, కట్టకో, వినాయకం అను యిద్దరికి చెరి 10 రూపాయలు జరిమానా చెల్లించనిచో ఒక్క నెల కఠినశిక్ష యివలకున శిక్షలు విధింపబడినవి.

తన డ్యూటీని నిర్వర్తించుచుండిన మదరాసు కాన్స్టేబుల్ సామెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగారు ముఖ్యమంత్రియనునాతనిని మైబడి కొట్టినందులకు శార్జికాబడిన ఎఫ్ జే.కె అనువానికి పేజిస్త్రీటుగాను ఒక్క నెల కఠినశిక్ష విధించిరి.

మద్రాసులో ఆనకూలివాడొకడు స్పెక్టర్ కంపెనీ వారి పేరటికెక్స్ బిల్డింగ్ కంపెనీవారి పడవలో నొక వాయిదానుండిన నొక కేక్ పై స్కెంట్లలో నుండి ఒక సాగాను బుడ్డిని దొంగిలించి నందులకు శార్జికాబడగా, పేజిస్త్రీటుగాను వానికి రెండు నెలలు కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఎగ్జార్టు పోలీసు కొర్టు

మదరాసు హైకోర్టు వక్తలు ఎం. ఆర్. సుందరయ్యగారు ఇంగ్లండులో పైకాకను కమిషన్ మొదలయెడుట సాక్ష్యమొనగుటకు నియోగింపబడినవారిలో నొక్కరు. ఈయన చార్జర్లు బ్యాంకువారిని మోసముచేసెనని తేలడిన దావా సందర్భమున ఈయన కలెక్టరు చేయుటకు పోలీసువారు వెతకుచుండిరి. మొన్న మంగళవారమునాడు ఈయననే ఎఫ్ జే.కె. ప్రెసిడెంట్ పేజిస్త్రీటుగాని చెంతకు తట్టెను. పేజిస్త్రీటుగాను ఈయనను బామినమీద వదలి దావా విచారణకు ఈ నెల 26-వ తేదీకి నిర్ణయించిరి.

కడవిక మార్చి నెల 17-న తారీఖునాడు పురుషేటలో నొక 16 ఏండ్ల పిల్లను దానితండ్రియొద్దనుండి తనదీకి కొని తల్లిసంతులనై శార్జికాబడిన అట్టో యనువానికి పేజిస్త్రీటుగాను 8 నెలలు కఠినశిక్ష విధించిరి.

మోసము:— కొండవరమోసకారిడ్రు ఎస్సెస్ మారు శేట్ల నిడికొని తాము గడియారములను చేయువారమనియు, ఫోటో టెక్ పేనాల నమ్మకారమనియు తెలియజేయున న్యాయ

యంత్రకంపెనీ, చార్జెస్ కంపెనీ, గెల్వర్ట్ ఎలియట్ కంపెనీ అను నీలాటి శేట్లను గల వ్యక్తిగతముల చేపట్టిన తాము వ్యాపారముచేయుటకు చాటిండుచుండిరి. ఒక్క ఫోటో టెక్ పేనాల నానువారికి వెండిగడియారము బహుమతి నిస్తున్న అను కత్తెడి యాశలను చూపుచు ప్రకటనములు ప్రచురించిరి. వానిని చూచి య నేకులు శేక్రముచేసిరిగాని, బహుమానములకుమారు చాచేత చిట్లు ఇయ్యబడెను. ఇంత యంత్రవ్యాపారము చేయువారికి యింతటి బహుమానము ఇయ్యబడునని వానిలో వ్రాయబడియుండెను. ఈతరువాత మోస పోయినవార నేకులు పోలీసువారికి దర్యాప్తుచేయగా, అవ్వకులకలెక్టరు గారుడి. వారస్వము బామినమీద వదలబడియున్నారు.

పార్లమెంటు కాసున్ను సభ.

ఇండియాను గురించిన ప్రస్తావన

తూర్పు బంగారమున నేరము.

ప్ర॥ తూర్పుబంగారమున జరిగిన నేరములు, వానికగుల కారణములు, అనువిషయమై విచారించుట చేస్తుండుటచేన కమిటీవారి రిపోర్టు పోలీ నొకటిని లై బ్రెరీలోనుంచిచెడరా? అని సర్ జె. డి. రిస్ గారు ఇండియా స్టేటుఅండునెక్కి టెలిగ్రాఫిడిరి.

ప్ర॥ “నంగ దేశముందలి డిస్ట్రీక్టు అడ్మినిస్ట్రేటర్ లిను యమై విచారించుట” కేసుగిది సంఘముయొక్క రిపోర్టుప్రతిని తలచి ఆకరలిలు మొదలుగాను ప్రశ్ని చేయుచున్నారని భావించుచున్నాను. ఆకమిటీకి ఈ సందర్భముగాను నేలుపునంతకం పై నెక్స్ అధికారమును, పూచీయునుగలవు. సాధ్యమై నంతత్వరలో అప్రెట్యుమెంట్ ప్రతి నొకటిని లై బ్రెరీలో నుంచెడన. మామూలుగలంపబడు ప్రతులు ఇంకను మాకు చేరలేదు” అని సి. రాజర్జుగారు ప్రశ్నిత్త మొసగిరి.

ఇండియాలో నేరములు.

ప్ర॥ “1912, 1913, ఈ సంవత్సరములలో ఇండియా యందేయేమా గాణములం దెందరెందని భూమి నేరమునకు చార్జి చేయబడిరి? ఎందుకొకటియు విధింపబడినవి? పాత్రునే రము నిరూపింపబడలేదని యెందరు మద్యములు కదలివేట్లు డిరి? అట్లు వదిలివేట్లుపడినవారిమీద దావాలుగా నెట్టిమందు లోకలో దొరతనమువారు ఆస్పీలుచేసిరి. అట్టిఅస్పీకల ఫలముగ నెడలో ఒకటియు విడింపబడెన? అనువిషయములను తెలుపు స్టేటుమెంటు ఒకటి థిల్లీలో సామ్రాజ్యకాసన నిర్మాణసభయందు ఇటీవల హామరుచెబడెను. తామెండుగురురా? అస్తేటుమెంటు ప్రతి నొక్కటిని మొదలై కొక్కరి కొక్కరికొక పంపెదరా? అని సర్ విలియం బ్రెజ్నెగారు ఇండియా స్టేటుఅండునెక్కి టెలిగ్రాఫిడిరి. ప్ర॥ “స్టేటుమెంటు ప్రతియొకటియిప్పుడు వాకండిరి. దానిని మొదలైకు పంపుచున్నాను” అని సి. రాజర్జుగారు ప్రశ్నిత్త మొసగిరి.

శ్రీయుత గంధిగారు.

ప్రముఖ గంధిగారినిగూర్చి జోషగారు వ్రాసిన గ్రంథములోని కొన్ని ముఖ్య విషయములు.

గంధిగారి మతము.

కొండవరమోస గంధిగారు బౌద్ధమనిరి. ఇటీవల నొక వార్తాపత్రికగంధిగారు “శ్రీ ప్రకృతపాత్రుతీయ” దని వ్రాసిరి. మఃకొండరామనంద్రగ్రంథరాధకపదనియును ఆయన కావ్యాల యమున శేనాలయము గలదనియును/పుస్తకాగారమునందు గలవదనిని మొదలు బయటకు కనబడుచుండు ననియును తెలుచుచుండిరి. మరికొండరామన విద్యభ్యాస సమాజపదని తెలుచుచుండిరి. కాని ఆయన యారారభావములేదో మొకమతము యొక్క నియమములకు బద్ధులుగా నుండగలవాడను సంది యము నాకు కలదు. ఆయన భావములు శ్రీ ప్రకృత నియమములను బోలుటచే నాయన కలము హైందవుడనాటెను. హైందవమత విశ్వాసపథకముగ నుండచే శ్రీ ప్రకృతమునకు నక కాళము లేదు. ఆయన భావములు మిక్కిలియు దారములును సర్వమత సామాన్యములు నగుట కలవను ఆయన అన్ని మతములవారి యందును సమానముగ ప్రేమనుగలిగియిండుట కలవను ఆయన ఇట్టిమతములకొండరాని యైమస్థానమునకొక పొందలి నెనెనెనె తలంచెదను.

ఒక వాటి రాత్రి ఇల్లుమాటుమడిగిన ఎమ్మటమేమిదపుర మునివనుచును తెల్లవారుజరకున చచ్చితిమి. “తొట్లెంటి హైందవమతము మిక్కిలి పరిశుద్ధమైనది. అమలము విగ్రహ రాధనమును బోధింపలేదు. విహికపరత్వముగిడుగుట కలన

హైందవమతమునందలి హైద్రాబాద్ మహిమ మందినది. ఈ కొరణమున నే న్యాయత నాయకత్వమునవహించిన హితు నాయ త్వునానమును గోలుకోయినది. విశ్వవిద్యాలయముండియు తీవులనదరిండుట కొరకును వారిని ములపన్నార్థము వస్తునలకుగ చేయుటకొరకును భగవంతు దేశికములగు నవతారములను భజించెను. ఇట్లవతారములను భజించుట య నొక కల్యముల యందు నుడిగినది.

మతముక్షీణించినపుడును మర్మము ప్రబలినపుడును సాధారణముకొరకును దుష్కరములను కొరకునుధర్మసంస్థాపనము కొరకును నేను యంగ్ల యుగమునందును యనతిండుచుచుండని శ్రీకృష్ణభగవానుడు భగవద్భక్తమును నుడివిరి. అని గంధిగారు నుడిగిరి.

“మీ పరమాధ్యక్షత్వము నందు క్రైస్తవ మతమున కేమైన ముఖ్యస్థానముగలదా?” “అదిదానియంనొక భాగమే. ఎన్నుకొనవలసినదా?” “మీ ప్రస్తావనకడ భగవదతారమని నేను తలంచునట్లు మీరు తలంపరా?”

“మీరు తలంచినట్లు నేను తలంపలేను. నేనాయనయే దైవమని నుడువబాలను. ఇట్టి యవతారముల నెన్నిటినో భగవంతుడు భజించెనని నేను నమ్ముచున్నాను” అని గంధిగారిరి.

మతము నేరు, మనముచేయు పనులు నేరునది యాయన తలంచెను. రాజకీయములు, నీతినియములు వాణిజ్యవిషయములు, నేయేల మనస్సాక్షి సహాయమున చేయదగిన వన్నియును మతమేమని ఆయన యభిప్రాయము.

“జీవుడుభగవంతునిలో నైశ్చమగుటకుబుద్ధిని నిర్మాణము నుబడయుటకు బానుస్థానమున బడయుటకు, ఆత్మనిగ్రహము, పరత్యాగము, ఆత్మసమర్పణము, నన చూడు సాధనములను పరమాత్మ యనుగ్రహమున సంపూర్ణముగ బడయుటకుబుద్ధి ముఖ్యస్థానము. అని గంధిగారి యభిప్రాయము. ఇట్టి యుదా రభాషముల కాకరమగు మతమెయ్యది. ఇట్టి మహత్మునపురి తినగర్భకుహరము నిమద్బలావిన జేకలే మేది. యూయలు క్రైస్తవులు, బ్రాహ్మదవులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, జూదవులు. కన్యాశ్రమములు మున్నగు వివిధమతముల వారందరును భగవంతుని సంతానమే. వారందరును మన ప్రేమకా గ్గుదులేయని ఆయనోపలుగారు. “అట్లులయిన మీరు దివ్యజ్ఞాన సామాజికలా” అని నేనంటి. దివ్యజ్ఞాన సహజ భక్తముల యందులేమయలైన భక్తము లనేకము నానకంబడినవిగాని నేను కేలము దివ్యజ్ఞాన సామాజికమే నజాలను. అని ఆయన చెప్పిరి.

సాత్వికచిరజీవులకు సర్వసమర్థమే ప్రధానాంగము, హైందవసంఘమునందలి మన్ని శాఖలమీదనుండ సాత్విక. సింహముక్క మహామయులముగ నొప్పునది. ఆసందర్భమున నే శాఖవారకులవ నేనచేసికో ఎవరుతెచ్చుకనచేసికో నుడివ బాలను. మహమ్మదీయులు పార్సీలు హైందవులు మున్నగువందరును కారాగృహవాసశిక్ష ననభింపించిరి. అందరును సగ్గుంకోచయన నేచేసిరి. సార్వజనికమగు మన్నితీయే సింహందరి నాకర్షించిరి. పరస్పరప్రేమానిత్వముగ సోదరత్వము వారియందు ప్రబలినది. బాతిమతిభేదములు విస్మరింపబడినవి.

ఒక్క దృష్టాంతమును పోకింపుడు. ద్రవిడసంఘ నాయకుడగు తిలకిరాయుడు మూడవసారి చెరసాల కంపబడెను. ఆతనికి మరల 15 వయసు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. నొగపడితయగు నానిభాగ్యము సమాఖ్యాసంపదని గంధిగారిరి. మేమిరువురమును బయలుపెరిమి. దానిలో సద్రు మహమ్మదీయులును ఒక యూర్గుడును మమ్ము గలసికొనిరి. ఈరీతికొ హైందవులమీద సమాఖ్యాసంపదకు 2 మహమ్మదీయులు హైందవులను యూయడును క్రైస్తవులను మేనుండరమును కలసికొనితిమి. కేయు పోవునెకామె తననెద్దమారునిపై నానుకొని నిలువబడి యుండెను. కలలపెంప నశుభ్రధారలు సంతకధారగ బాలువారు చుండెను. ఆమె నిండుయాలూ. 4-5 రోజులలో ప్రసనించుటకు సిద్ధముగ నుండెను. మేమందరము గలసి ఆకులుంబమునకు శాంతిలగునట్లు ప్రార్థించితిమి. పిమ్మట హాల్గిగారు మహమ్మదీయులతో కొన్ని యాదేశములతో లులు పలికిరి. మేముగూడ నేనొ కొన్ని మాటలనాడితిమి. యాదుడు. పరమ పరిశ్రమకు ప్రేమాగ్రహ ప్రచారమును గాత్ర కన్దనియములరికట్టలవా? ఇతియే గంధిగారి పరిశ్రమగు నాదర్శము.

నీతియు పరమపవిత్ర మని గంధిగారు విశ్వాసముకలదు. మాంసాహారముగోగ్యమునకు హానిగమని గూడ నాయనభింప చేసె కాన శాఖాహారమాయనకొక మతస్థముగ నేయుండెను. ఆధర్మమునే ఆయన పట్టుదలతో గంధరిక బోధించుచుండుచు

బ్రాహ్మణులలో చెరసాలలో నున్న పురుషులకు కొన్ని తో నాశ్రయమును కల్పించుచున్నట్లు వాదించుచున్నాడు. నాశ్రయమును కల్పించి యుపసంహరించు.

విషయమును సామర్థ్యమును తమములని గంధిగారి నమ్మకము. భౌగోళికమును దుర్భలమును, వెక్కిరిగోగములును దుర్భలములు దానివలననే కలుగుచున్నవనియు నాయన భావించుచున్నాడు. శరీరమును మాంసమును కాకుండ చేసి దానిని గంధిగారిని తోగోగములను అనుసరించుచున్నాడు. ఇతరులనుగూడ తనవలెను చేయుటకును కలుగు నానందముకల్పింప దీనికి సాటియగు నానంద మాయనకింక కలెదరు.

నేనుజూహుచున్నట్లుగంధిగారు నిరసించెదగ్గుచున్న నుండియే దీనిని వ్రాయుచున్నాను. ఆయన పురుషుల వాదము చుట్టుచుట్టబడియున్నది. ఇట్లు జీవయాత్రగడవిన పురుషుల గర్వమాంద్యములకు తక్కువయిన కాశమును కలిగింపగల ప్రజలందరిని యూహించుటకైన సాధ్యముకాదు. మాంసమును వృద్ధిపొందించునది యన్నియును ప్రత్యక్షముగ పరిత్యజించబడినది. క్షిగురు పూర్ణ దాసునిటుల వర్ణించెను. ఆ వర్ణనలకును గంధిగారికి చక్కగ నన్వయించుచున్నది.

“చేయదగినది తోచిన కార్యమును నిర్వహించుట కాయన తనధనమును తనశక్తిని సంపూర్ణముగ ధారపోసెను. గౌరవము తనంతదానినిచ్చినపు డాయన దానిని స్వీకరించెను. చేయకు మరయునగుల పట్టణములను ప్రజలనుగూడ నాయన చూచెను. పట్టణములను ప్రజలనుగూడ నాయనకు వినియొన రించి గౌరవించుట చేపూరిన, తానధరించిన వసమును ధరిం పవలసినవిని తీరినపుడు విసర్జించువానివలెనే ఇపుడావిషయ ములన్నిటి నాయన విసర్జింపగలిగెను.” అను నీవర్ణనము మన మిత్రుని యధార్థ గణన వర్ణన మే. ఆయనకు యుక్తమతితోచినదాని నాయన నిర్వర్తించును. ప్రజల గౌరవించిన నరకరించునగాని యందులకు గర్వపడెను. వాని నాపని తీరగనే విసర్జించును. “మనదిని నిర్వర్తించుటకున నగౌరవమునచ్చునా? పూర్వభర్తనివలెనే గంధిగారు ఇతరులకు విసరారి సంక్షేమముల నాలకించును. కంకశక్తిని కంకశక్తిని నిడుకొని భిక్షాపాత్ర చేతబూని జంకచర్యమును నడుమునకు చుట్టుకొని నిండుసంతృప్తి నూచించి మందహాసము మోయున తాండవింప నాయన చివరకునే తేలిపోవును.

“తన్నుతాను నిర్జించుకొనినవాడే తత్వజ్ఞుడు” యను వాక్యము గంధిగారికి చెల్లినది. పూర్వభర్తని వర్ణనము పూస ప్రచ్చిన్నస్థాయినిచ్చినది. చెన్నపురిలో నాత్మజ్ఞుడనవుట ధూమకేళిమునుండి దిగినపుడు వారి యాకృతులను చూచినంతనే పరమవైరాగ్యము మూర్తీభవించిట్లు కనబడినది. చిరు మాపుగల తెల్లయిజారును అట్టిదే యొకకుడితినిని ప్రాతిద్యగు నొకటాపిని ఆ మహాత్ముడుధరించెను. అట్టిచేలమునేయా సాధ్యమజిహ్వాద ధరించి మేలిముసుగు వేసికొని యుండెను. మెడను వేయబడిన పుష్పవారముల నామానుగ్రుంకటమునై నిలువబడి తినితేసి చేత దాల్చియుండినపు డాయన చూడగ పట్టాభిషేక సమయమున బాసకమాత కంఠమున వేసిన పచ్చల వారమును తీసివేసి యా పచ్చలలో దేరి యుండెను. క్రితము వండుని యాకృతి కనబడుచేమో యని పరిశీలించుచున్న భక్తగ్రాగ్బుడగు నంజ నీనూడు సురణ పథంబునబడును. గంధిగారు యేకాంతభక్తులు కేవల విరాగులు ఆదంపతు లిష్టుడు నిశ్చయముగ వాన పృథ్వునునే ధరించుచున్నారు.

“గంధిగారిట్లు పరిహాసపాత్రమును నలివినయ మేమి యను కనబడలేదు. ఆయన భావనాపృథ్వుని నివాగియె యైనను ఫలభిక్షుడుడై యైనను పండ్లను ఫలభిక్షములను మాత్రమే తిని తీవించువాడే యైనను మానవకోటిని నేవించుటయందు మాత్రము ఆయన భావనాపృథ్వులై మెలంగలేదు. కార్య నిర్వహణ పృథ్వును వెల్లడించెను. గంధిగారు గూడ సామాన్య మానవులందరినీ ప్రవర్తించినవో ఆయనకుగల ప్రజ్ఞాతిశయములకు ఆయన యేరాజ్యాంగ కార్యనిర్వహక సభయవో సభ్యులను బడయగలిగియుండును. అట్టియధికారము తో మొదటికేగగలిగిందిలో ప్రయాణముచేసి నైవేద్యం దిగు సరికాయన గౌరవాదు ఫింగరులకాల్చియుండును. ముట్టుట వల్ల మోహముబండిలోనెక్కి ఏమియుంతయుల గాలిమేడకు నల్లి ముగిట విడిచివెడలును. అటులగాక గంధిగారు సామాన్యమానవుల కందరానిష్టమును పొందగలుగుటచే ఆయన దగ్ధిక్షునివలె కచ్చెను. కాని ఆ దగ్ధిక్షుమాయనకు కలంపజాలినది గాదు. భవనగాని భవములకు లభించు వస్తువులనుగాని ఆయన కోరుటలేదు. అటుల దగ్ధిక్షువలె కాల్చినకేము?

ఆయన కొనుగబడిన స్వాగతము కోటిశ్చక్రలై న బడయగలుగు దురా? ప్రపంచమున నెందరో గంధులుండిరి. వారు ప్రపంచ మున కంతయో మేలుచేసిరి. ఈ ప్రపంచములోని ప్రజల యభి ప్రాయములపరకార మట్టివారు స్వవిషయమున నెట్టిమేలును కలిగించుకొనలేకపోయిరి.” అని త్రిముప్పతిక వ్రాసిన విషయమెంతయును జ్ఞాపకాపాత్రము.

శ్రీయత మోహనదాసు కరచందుగంధిగారిని శ్రీమతి కట్టారాయి గంధిగారిని ప్రోత్సహింప సమర్థుణుడు:—

గంధిగారు ప్రపంచముననే యుండి యుండినవో నాత్మశక్తి తత్వమును గ్రహించుభాగ్య మాయనకు కలుగకయే పోవును. సాత్విక నిరసనమున దేవేమున ననకాశము కలు గనే కలుగదు. దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్ల వలసిన కారణ మేర్పడుటవలననే గంధిగారు ఆత్మతత్వమును పూర్తిగ గ్రహింపగలిగిరి. శత మాతృసేవా విధానమును నిర్ణయింప వలసిన యావశ్యకతగూడ లభించినది. సర్వప్రపంచ స్వాధ్య షాసమున భారతదేశ గౌరవసాహసాగ్ని మిశ్రామయవాదిటుల వాదించిన తత్కార్య నిర్వహణమున రాజనీతిజ్ఞులను కార్య దక్షత నెటుల వెల్లడించిరో మన మందరమును విగ్రహియే యుంటిమి. స్వాధ్యవాదులకుండదగిన యుక్తమకార్య కాశల్య మునకుతోడు సాధుపుంగవుల కలంకారముగనునద్వర్తనముగూడ నీ మహనీయునియందు మూర్తీభవించెను. దేశోద్ధరణమునకు గంధిగారువలంపినపు విధానము సుప్రసిద్ధులును దేశభక్తగ్ర గబ్బులును రాజనీతిజ్ఞులును క్రితకేళులయిన గోఖలేగారు మన దేశోద్ధరణమున కవలంబించినవిధానము కాబాలదని నేను తలంతును. గంధిగారు చేయబోవు ఆంగ్లదేశమందలి మహా జనలయెదుట భరతఖండవిషయములను గూర్చి గంభీరముగ నుపన్యసించుట కాబాలదు. కాననసభలలో పృజల ప్రసంగ ముల నొనర్చుటయను కానేరదు. అపని ప్రజలపద్ధ్యను ప్రజల కొరకు ప్రజలవలననే జరుపబడవలసినదిగా నుండును. ఏదేశమున కేవలమును సంఘసంస్కర్తలగు వారేగాక మహా త్ములగు సాధుపుంగవు లవలంబించిరో అట్టిమహారాష్ట్ర దేశ మున గంధిగారుద్భవించిరి. సుప్రసిద్ధుడగు శివాజీ మహారాజు గూడ ఒక సాధుపుంగవునియొక్క కడుగుదాటకుండ యావత్త కమును వెల్లంగియుండెను. గంధిగారుగూడ నామహారాష్ట్ర మున నుద్భవించిన సాధుపుంగవులే యని నా నమ్మకము. కొల్లిండి సాధుజేష మికాబానుగుణ్యము కాదుగాన కాలా తచముగ నెట్టి వేషమును వీరు ధరింపవలసిన వారైరి.

దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందు కేవలము పామరులగు ప్రజ లను చేరదీసి ఈ మహాత్ముడు వారి నత్యద్భుతోత్సాహభరితుల నుగా నొనర్చుటయె. సంపూర్ణాత్మశక్తిని వారు గ్రహించు నట్లొనర్చు గలిగెను. అట్టి యద్భుతశక్తి నాయన కలిగించుట వలన నాయన మహాత్మ్యమునకు దక్షిణాఫ్రికాయందలి కారీ రక శక్తులేగాక ప్రపంచమునందలి కారీరకశక్తు లన్నియును గూడ కంపమానములైనవి. అట్టిరీతిచే గంధిగా రీదేశమున గూడ కార్యోపక్రమ మొనరింతురని నేను నమ్ముచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికాదేశమున కొద్దిమంది యుండిరిగానవారి నొకసం ఘముగచేసి పరస్పరసహకార భావపుంతుల నొనరించి గంధి గారెటుల కార్యనిర్వహ మొనర్చుకొనిరో అటులనే ఈదేశ మున జనసంఖ్య యత్యధికముగనుండుటవలన వెక్కిరింపుముల నేర్పించి కార్యనిర్వహణ మొనర్చుకొనని నేను తలంతును.

ఇప్పుడు గంధిగారిదేశమునంతను కలముదిగురును న్నారు. ఈసంఘారమునకు దేశసందర్భోత్సాహకరణము గాదు. ఈయందు కేవలమో నిదంపతులు మూడవతరగతియె బండ్లలో సంచారముచేయుచున్నారు. ఇదియుల్లసప్రయాణ మునకు లక్షణముగాదు. మూడవతరగతి బండ్లలో ప్రయాణము చేయువారు బీదలు స్వయముగ దేశనిధిని వారిసొంగత్యము వలన గ్రహించుటయేగంధిగారి ప్రధానోద్దేశ్యము. ఇటుల మనః పూర్వకముగ విషయపరిశీలన మొనర్చుట తత్వర లోనే ముగియగలదు. గంధిగారు పుడు కార్యా చరణమునకు సహజోత్సాహముతో గడంగెదరు. తత్కార్య నిర్వహణమున కర్హులగు కొందరిని సన్యాసియను శబ్దమును సాధకనామ మొనర్చుకొని దేశముకైకొరకు గంధిగారు సమకూర్చెదరు. ఈపని ఏవిద్యాభివృద్ధిని నిర్వహింపజాలరు. ఈపని రాజనీతిజ్ఞులవలె నుపన్యసించుట కాదు. సంఘసంస్కర్తలవలె శిశువివాహములనుగూర్చి ముచ్చటించుటగాదు.

భారతీయ వైద్యములు సామ్యత్య వైద్యములకు బాసట యై పోరుటవలన వారుచేయుచున్న దేశసేవా ప్రోత్సహమును తగ్గించుటగాని నిరసించుటగాని నేనుచేయబోను గాని యందు

వలననేమో గొప్పలాభ మిదేశమునకు కలుగునని తలపబడు చున్నది. ఇటుల కలుగునని తలంపబడుచున్న విషయములలో కలుగబోవునవి చాలతక్కువగునుండునని నాకునమ్మకముకలదు. ఆంగ్లేయ వైద్యములకు బాసటయై పోరుటకు భారతీయులు తలకొలది భారతీయోధులనుగణరంగమునకు పంపుటభరతఖండ వాసులకించు సర్వవిషయములను సిద్ధించుటకు తగిన స్వాతంత్ర్యమును భరతఖండమునకు కలిగింపజాలనిగూడ నేను నమ్మును. ఆత్మశక్తి విజ్ఞానమే యుక్తమసాధనము. అధికారి వర్గము (బురాక్రసీ)వారు ప్రజలవైరుధ్యభావమును పూనియుం డుటయే దేశభ్యుదయమున కట్టి సహాయమునుగూడ మన ము పొందజాలకుండ చేయుగలిగిన తీవ్రనిరోధముగ నేర్పడినది. అట్టి వైరుధ్యభావమును వారు కలిగియుండుట కనకాశము కలుగకుండచేయునంతటి యసాధ్యునిధిని వారికి కలుగజేయ జాలినంతటి ఆత్మశక్తి విజ్ఞానము దేశమున ప్రబలువరకును గూడ సధికారివర్గమువారు మనకనుకూలులు కానివర్గము (ఆధి కోత్సాహము).

ప్రోత్సహింపదనము.

“మహాత్మా! దక్షిణాఫ్రికాదేశమున మీకు సహచర్య సహపనోచినవారిలో కార్యదీక్షయందు తీసిపోవని దేశపుత్రు లను కొందరిని కాంచగలిగినందుల కుప్పొంగుచున్న ఈచెన్న పట్టణముపక్షమున ఈరాజధానిపక్షమునను మేము మీకు మనః పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగు చున్నాము.

మన కందరకును మాతృదేశముగు నీభరతఖండ నేన సలి పిన మహనీయుల సంఖ్యగణనాతీతమైనను అట్టి వారిలో కార్య నిర్వహణమునందు మీకనవచ్చువారు మిక్కిలి తక్కువ. మిమ్మతిశయింపగలిగిన వారొక్కరును లేరు. ఋజుమార్గసంచా రులును న్యాయపక్షపాతులును ప్రజలగుల ప్రపంచముననే దేశమున మన దేశీయులు విదేశీయులుగా భావింపబడగూడదో అట్టిదేశమునందు బీదలును పరాధికారబద్ధులును ప్రజల పక్ష మూని యొకకాటబును వెక్కిరింపునర్హులు మృదయవ్య ధాకరముగు పోరుసాగింపి అట్టి పోరితమున బాధితులగువారును తమ మాతృములను క్రితరక్తములతో తడవపడెను ఒక్క రక్తబిందువునైన నేమిరాల్యకుండను సద్భావమునందును రాజ భక్తియందును కళంకరేషమొన పొందకుండను గౌరవనీయ మగు విజయమును బడయగలుగునట్లు చేయుట కుపమింపదగిన కార్యమేనాడు నెవ్వరును చేయగలిగియుండినట్లు చరిత్రయందు కనబడుటలేదు. ప్రతికత్తు లధికసంఖ్యాబలాధికారములను కలిగియున్నప్పుడుగూడ మీరవలంబించిన విధానము మీరు, బడయగలిగిన విజయమునకన్న సధిక ప్రశంసనీయుముగ నున్నది. రాజకీయ యుక్తితోగూడిన మోటుకత్తిని ప్రతికత్తులు ప్రయో గించుచున్నప్పుడుగూడ చూచువారికందరికి నెందునకును పనికి రారని తోచునట్టి శ్రీలును పురుషులును సాధకులుగాను ఆత్మశక్తిసాధనముగాను మీరెక్కుగలిగి యుండుటను తలం చుకొనిన నేడుగూడ నది యసంభవకార్యముకలెనే మాకు తోచుచుండును. దైవవిశ్వాసమును పుణ్యకతోడనే గ్రహించి యుండుటను తామవలంబించిన కార్యము స్వాధ్యమైనదని మిమ్మియుండుటను మీ విజ్ఞానమునందు విశ్వాసము గలిగి యుండుటచేసి మీ సహచరులుగ నున్న వారందరను తమ సర్వస్వమును గోటపోవుటకును నిందలకును కళాభాతముల కును కారాపహ నివాసమునకును సర్వవిధములైన బాధలను పడుటకును బుద్ధి పూర్వక ముగ నంగీకరించి ధైర్యమున హానిని భరింపగలిగి యుండిరి. అతిదారుణము లగు నకార్యములను సవరించుటకు సాత్వికనిర సన యుక్తమ సాధనమని ప్రపంచమునకు చాటగలిగిన వారిలో చరిత్రయందు మీరే ప్రథమగణ్యులుగా నున్నారు. దక్షిణా ఫ్రికా యందు గాని ఆంగ్ల సామ్రాజ్యముందు మరి యెచ్చటను గాని భారతీయు డెనునామమున కింతటితో నగౌరవాపమాన ము లంతరించినవి. స్వాభిమానమును సంపూర్ణగడగింపగలుగు టను ఆత్మవిజయమును సాకల్యముగ బడయగలుగుటకు జీవ వృత్తమునందు కేవల సామ్యములును కళినులగునియుములను బూనియుండుటను ఆ విషయముల ననుసరించి లేకమైన లోప మును వక్రతయును కలుగకుండ ప్రవర్తించ గలుగునట్లుజేయ మగు సంకల్ప శక్తిని వినియోగింప గలుగుటను, జాతి వర్ణ భేదము శ్రీపురుష భేదము, వయోభేదము భవిష్యవక భేదము ఆరోగ్యావరోగ్య భేదము మున్నగు నణవివిధము నినుమంత యైన పాటింపక సర్వ జీవులయందును సమానముగు మృదుల విషయ సేమావాత్సల్య భావములను గలిగియుండుటచేసి మిమ్మి పురుషాంతరములో నివారందరను సాధుపుంగవులని యును దైవతజ్ఞులును నిరుపమవిజ్ఞానము నిటుల మానవా కృతిని మూర్తీభవించిన ననియును యాత్రముగ తలంచుచు న్నారు. ఈకేసరిభాయి మాతగాన పత్ని భర్త మిట్టిదని లోక

Wanted.

కావలెను.

రాజనవాహ సా. అధికార శాఖ శు. ౯ లు శుక్రవారము
 యొక్క ప్రాంతము ఇన్ క్విరీటరు నెలకు రు. 15-50 జీతము
 చొప్పున కావలెను. నెలకు ప్రాంతము రు. 10-00
 కూడ ఇవ్వబడును. కావలసినవారు క్రింది గాని పేర్ల వ్రాసిన
 దరఖాస్తు ఫారము పంపుదురు.

కావలెను.

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామ
 మునందును ఆంధ్రప్రదేశ్ కక్షమున ఏదెట్లు
 కావలసి యున్నారో కావున వారివారి దరఖాస్తు
 లను ఈ నెల 30 వ తేదీలోపుగా పత్రికా కార్య
 స్థానమునకు పంపి పేసుచున్నాము.

పత్రికాధికారి.

కావలెను

వయస్సు మైట్టియు ప్రాంతములతో కూడినట్టి నా
 వ్యాపారమున కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జలా
 ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు
 రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు
 ఇవ్వబడును. వ్రాగా అలవెస్టులకూడ ఇవ్వబడును.
 పనిచేయు సువర్ణతన్మృగర్తనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటులుండ
 వలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు
 కంటాకే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-2, రేయిపేడి, తిరువల్లి క్లెరిక్, చెన్నపట్టణము.

మనకు బోధించువారిని సాధ్యమే. ఈమానవత్వము తనభర్త
 కొరకే తనభర్త యందే జీవమును ధరించియున్నది భవసమృద్ధి
 కలిగినప్పుడును దారిద్ర్య మలమిగిలినపుడును, సంతోషము
 కలిగినపుడును, అపరాధమునందును స్వగౌరవమునందును
 కారాగృహమునందును మానవ ప్రయాణము చేయునపుడును
 గూడ నిపటివ్రతా తిలకము తనభర్తను నీడవలె ననుసరించియే
 యుండెను. మిత్రులనుగూడ మేము స్మరింపజేయు మాకు
 చిత్రాంతి కలుగదు. వారు తమతండ్రి స్వామ్యములకును
 భవసంపదకును అధికారులై జనింపలేదు
 మాతృదేశము దనురాము, సర్వజీవులయందును సమానమైన
 ప్రేమ సద్భక్తియు మున్నగునుగుణములేదంపతులయందును
 పుంజీభూతములుగనున్నచో అట్టి దంపతుల గర్భశుక్తిముక్తా
 మణులై జన్మించు భాగ్యమువాకెట్టిది. సర్వేశ్వరుడు పరమ
 కృపాపూర్వక ప్రేమామృతమును మీదంపతులవైసు మీపు
 త్రులవైసు సహృదయగ నర్పించి మిమ్ము నందఱును చిరతరా
 యురాగోగ్యభూతులన నొనర్చుచు గాతెయని ప్రార్థించు
 చున్నాము

మహాత్మామీకును కర్మబాధయి మాతగారికిని మరి
 యొకసారి ప్రేమానురాగభరితములగు హృదయములతో నీ
 చెన్నపురిమున స్వాగత మొసంగుచున్నాము ఆరు స్త్రీత్ర
 పత్రిమును సంఘకార్యదర్శిలో నొకరగునభేదముగారు చది
 విరి. ఆ పత్రిమును పేటికాకృత మొందించిన గంధి
 గారు స్వీకరింపరని కేవలపత్రిమును మాత్రమే సుమర్పించిరి.

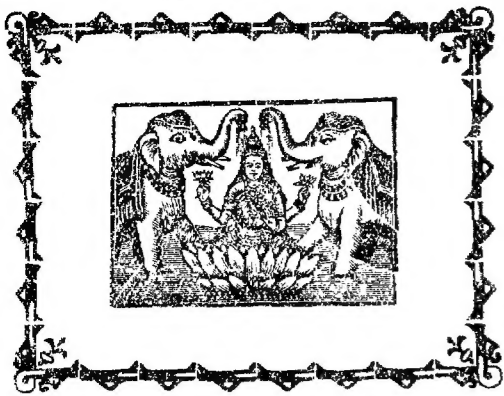
ఈరీతినినభేదముగారు సంగీంచిన పత్రిమును గంధి
 గారులేచినిలువడి ఆంజలిపుటంబు సాచిగ్రహించి కరకను
 లంబుల మొగిడ్చినిలచింతనే కరకాళధ్వను లుమృగముగ
 కొన్నినిమిషములవరకును విగాచును లేకుండచెలగినవి.

శ్రీయుతగంధిగారి వాగువాదము

అధ్యక్షమహాశయ! మిత్రమలా రా! ఇచ్చటసమా
 శేషమైన మీరును ఈగరవాసులందఱును ఈరాష్ట్రములోని
 వారందఱును నన్ను నాభార్యత్యధికముగ గౌరవించినందు
 లకును, అజ్ఞానతమో వ్యక్తమగుజటిదిగాక విజ్ఞానప్రకాశ
 భాసురమగునట్టియు మహాత్మరమగుజటియు నీ రాష్ట్రములోని
 వారందఱును ముమ్మల కర్మింతుగాడ ప్రేమానురాగంబుల దని
 పినందులకును నామామగను నాభార్యమాడుగను గూడ నేను

మీకర్మ్యంతకృత్యజ్ఞుడనని విన్నవించుచున్నాను. ఆతిథ్యప్రసా
 తిలంపత్రముననుసారము గలిగించిన ప్రశంసావిషయములతో
 నుకన్య ములగునవియొద్దయైన నుండినచో ఏమహానీయునియొక
 దేశములకులన నేగింతికాలమును మాతృదేశమును దూరమై
 దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందు నేననేను లిగియుంటిని అట్టి
 మామకు గురూత్తంబుల సాదవద్యులకై వానిని నేను కాన్పి
 న్నెట్లుచున్నానని మాత్రమే నేను చెప్పగలను. ఈ ప్రశంసనందు
 విగ్రహంబడి విషయము లాగి నానంద్యుల ద్యోతకములై నచో, మన
 పరమపవిత్రమగు మాతృదేశమున మాకేమాత్రమైన విజ్ఞానము
 ప్రాప్తింపవచ్చుచో నట్లు లభించినదాని సంతయును మాతృదేశ
 సేవాపకాళమునందు సుమర్పించుటకు తగిన సామర్థ్యమును
 గదాగ్రమును దీక్షజీవితమును నామను నాభార్యకము లభింప
 కలయుననిమీరందఱును భావతృప్తులందఱును నైకకంఠ్యముగ
 ప్రార్థించుచున్నచో, అట్టివీ మహావాక్ విద్యమును నేన. త
 తిరస్కరించెనే పరగ్రహించుచున్నాను (వినుండువినుండు) మేమీ
 చెన్నపురికి జన్మభూమిం దబుద్ధురమేమియును లేదు. మేమీ
 గరమునకు రావలసిన కాలమును చాలావరకు మించితిమి. మేము
 దీని నపడదేసినందున నామిత్రులగు నభేదముగారివలన మీరు
 వినియుండురుగాని మేములు నపడదేయలేదు. మీరందఱును
 మీ విశాలహృదయములయందు మీకు కొంతతా వాసంగి
 యున్నారని మేమెరుంగుదుముగాన మేము మొదటకే మీరగ
 రమునకురాక ఇతర రాష్ట్రములకును ఇతర పట్టణములకును
 వెళ్లినను మీకేమి కొరతకలదనునట్టి నమ్మకము మాకు
 కలదు. ౧౮౯౭-వ సంవత్సరముననే నేను నా రాజ్య
 గురువులగు గోఖలేగారి యొపదేశమును బడయ నోచితిని.
 మరి ఏదోదేశమునందునుగూడ నేను గ్రహింపజాలని యొ
 త్రము విషయమును నమతుమొక్క ను స్థిర ప్రభావ
 మును గూడ నే నా సంవత్సరముననే గ్రహింపగలి
 గితిని. ౧౮౯౭-వ సంవత్సరమున నేను మొదట మిమ్ము సందర్శిం
 చితిని. నేను మీకపుడు కేరల మహావితుడను. నే నపున
 నిరాశ్రయులగు ప్రజలవై మీరు కరుణమాపకలయునని
 మిమ్ము ప్రార్థించితిని. నేనపుడు మాతృదేశ మందంతటను
 గూడ నాసాధుల కందరికిని ఎట్టిదుస్థితినిగూర్చి విన్నవించి
 తినో అట్టిస్థితియొక్క గరిష్ఠతను పూర్తిగ గ్రహింపగలిగిన
 నాగు మీరే. వారిని లెస్సగనామోదించిన వారు మీరే.
 కాననే యంత్రాయుక్త విచక్షణయందు మీరగ్రగణ్యులని
 నేనపుడే గ్రహించితిని. (విరుడు విరుడు) 1896 వ సంవత్స
 రమున మిమ్ము బీదోనిననేను దక్షిణాఫ్రికా దేశమున కేగి
 నపుడు ఎట్టి సద్భావములను మీవిషయమున నేను నామాన
 సమున నివిడ్చి కొనిపోయి యుంటిని యయ్యవియొల్లను గూడ
 పూర్తిగ మీరొక్కొక్క సత్కార్యముల కలన యభాగికింప
 బడినవని నే నా దేశమున నున్నంతికాలమును గూడ
 నేను న్యాయభవమువలననే గ్రహింపగలిగి యుంటిని
 ఈపురచవాకారులు నేన దక్షిణాఫ్రికాలో స్వల్పముగ నే
 మైనదేశసేవచేయవలసినదానినికోటిగుణితముగ నతిశయో
 క్తులతో వర్ణించియున్నాను (లేదు లేదు) సాత్వికగ్రగణ్య
 డును రాజనీతికోవిదుడునగు గోఖలే మహాను భావుడేదేశము
 సంఘమును మోహనవిద్యా ప్రభావమున పరవశ మొనర్చుయుం
 డెను. ఆపమోహనవిద్యా ప్రభావమింకను మీవైసధికార
 మొనర్చుచునేయున్నది. అమహానీయుడు నానొకయోగ్యతా
 పత్రిమును గటాక్షించెను. మీరందరాపత్రిమున చిత్రింపబడిన
 వర్ణసమితిని తిలకించితిరి. దానినిజటియై మీరందఱు నాదై
 నిట్టి వదభిప్రాయమును గలిగియుంటిరి. మీకునాదైని గలిగిన
 ఈసద్భావమే నాకుసంభోధమునుకలిగించుచున్నది. ఈమాతృ
 దేశసేవా విషయమున నీక ముందుమేము చేయవలసిన నేనను
 గూర్చి నేను నాభార్యయును నిర్వహించదగదుమని మీ
 రూహించుచున్న నేననుమీకు సంతకీలుగునిటుల మేమె
 టుల నిర్వహింపగలగుదుమను ననుభవము నాకు వ్యాధు
 లము కలుగుచున్నది. ఏమహాశయ! మీరొక్కొక్క మచ్చ
 భింపించుట నీ మహాగొందిన వాత్సల్యమునందు దశాంతము
 నకై మాకర్పితకేదా! అన్యులనుగు మమ్మునే మీరంటుల
 ప్రశంసించినపుడట్టి సేవాపకాళమునందు తమజీవితమున త్యజించి
 నట్టియు తత్కార్యమున దక్షిణాఫ్రికా దేశమున భాముల
 బడుచున్న మీదేశియుఁ కొరకు తమసేవాకార్యము నిజాం
 మున సంపూర్తి నొందించి టియు భారతపుత్రులను పత్రికా
 మణులను ప్రశంసించుటకు మీరెట్టి యొత్తను వాడ్దాము సా
 యోగించెదరే? మాతృదేశ గౌరవమున సంరక్షించుట కొరకు
 నిశ్చలభావముతో పకలభావలను శ్రమలను మావణలను
 అవమానములను సహించి 17-18 సంవత్సరముల ఎలప్రా
 యముగల నాగప్పను నా రా య ని స్వామ్యులను
 పశంసించుటకు మీరెట్టి యొత్తనువాక్యముల నుపయోగించె

దురు? (కలకలము) మార్కెట్టును చెగ్గసాలానందీ వనంబునందీక
 జ్వరవాధనలన నిర్ధిల్ల మాత్రాకట్టియై నీమట్టు నొక
 మాసుమున! ఆ వ్యాధివలననే ఈగోకమును నీవని పరియు
 నేకుసంతకీలు చిరుతప్రాచురును నాగు లోమలిగును
 వాలియున్నును ప్రేమచేయుటకు గూడకే నాత్తను వాడ్దా
 లము నుపయోగించుట! (నీస్వశ్చే) ఈమహాకార్యోహణ
 మునకు భావతృప్తులందఱునను చెన్న రాష్ట్రమునకు నొత్త
 ములని సర్వేశ్వరుడే నిర్వహణ మొనర్చును ఈ మాధుర్య
 మ్మికాలమునందు దక్షిణాఫ్రికా దేశముననున్న మీదేశియు
 లందఱు ననుభవించిన మహావిపత్తుండు మహాగరమును
 నోహనన్నబద్ధనందున్న చెన్న రాష్ట్రములో నొకసారియో
 యెగు సాగులో నాత్మికనిష్ఠులగు లందఱును కామాగృహ
 నాన కిట్టి ననుభవించిరి చెన్న రాష్ట్రము ని తక్కిన
 దేశియులందఱును చులకనగ మారుచుండినను విషయమును
 మీరువినియుంటిరా? మహానీయులగుజటి భారతపుత్రులకును
 పుత్రికలకును నేనుపదేశబడవని మీరుచెప్పితిరి. నేనానిదేశము
 నంగీకరింపజాలను. వారు కేరల మహానులగు నాభారతీయు
 లే ఎన్నడును ఎట్టిప్రతిఫలమునుగూడ నపేక్షింపకయే నాత్మ
 విశ్వాస పూర్వకముగ నేనచేసిన యొత్తములగునారే నాకుప
 దేశబటు చేయదగినరీతిని నేనచేయని సాధమునకు పాటుగా
 కుండ నన్నుధరించిన వారువారే మహాత్మరులగు సాత్వికాత్మ
 గమువలనను నిరుపమానముగ నాత్మవిశ్వాసమువలన మహామ
 హిమా ప్రభూతుడగు సర్వేశ్వరునియందు సంపూర్ణముగ
 భక్తికలన నేను చేయుగలిగినవనిని వారే నాచేతి చేయించిరి.
 వారివలె నేనును నాభార్యయునుగూడ గుప్రవిధానమున
 నే న చే యు న దృష్ట ము న తు నో చు మే మెల్ల వా
 రికిని తెల్ల మగు నట్లు నే న చే య వలసిన చురదృష్టము
 నకు ప్రాత్రులమైతిమి. మేముకర్మగతిగ యాస్వల్పసేవను
 మీరంటుల కోటిగుణితముగ నొనర్పగదంగితిరి. మీవలె నేజెరామ
 రణములకు బద్ధులమును మానవాకృతులమును మీరంటుల స్పృ
 ష్టింపబడితిరా! అటులనే సృష్టింపబడిన వారమును ఆనంద
 యులగు నరులములగు మామి మీసహాయము లేకుండ మేము
 చేయుకార్యములను మీరుగూడ చేయసంగీకరించకుండ హిం
 దూదేశమునందుగాని దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందుగాని ఎట్టికా
 ర్యముయిన నిర్వహించుట సాధ్యమగునని మీరు తలచినచో
 మీరునిరర్థకులగుదురు. మేము కూడ నిష్పయోజనకుల మగు
 దుము. మనముచేయు సేవ నిరుపయోగముగనునని మీరందఱును
 నిశ్చయముగనమ్ముదు. మేమువారికుపదేశకులమైతిమినీనెన్న
 టికిని విశ్వసింపజాలను. వారేమాకుపదేశకులైరి. మేముపాలకు
 లమని భావించుకొనిన సాధికారులకును ఎవరికి కలుగుచున్న
 బాధలు నివారించబడవలసిన యవసరము కలిగియున్నచో
 అట్టిప్రజలకును మేము మాధ్యస్థమును మాత్రమే సలహా గలిగి
 ణిమి. ఈ రెండు తెగలవారికిని మేము సరిధానకర్తలముగ
 నుండుటకన్న మేము చేసిన ఘనకార్యమేమియును లేదు. నా
 తిలిదండ్రులు నా కొసంగిన విద్యను నే నభ్యసించుటవలన
 నమాయకులగు నాప్రజల విషయమున బాగు నున్న యంశము
 లకు వారి కెగిందుట నాకునిధి వారు సుమయానుగ్రహముగ
 నుదారభావముతో నేనచేయ గలిగిరి. భారతదేశసంజన నము
 నందలి ప్రామాఖ్యమును వారు గ్రహించిరి. చిత్రకేతకుందలి
 భావమును వారనుభవమునకు తెచ్చుకొనిరి. వారే మాకుపదేశకు
 లైరి. ఏదేశపుత్రులను పుత్రికామణులను తమ సేవను
 పూర్తియుంచిరిగా? మీ కొరకును నా కొరకును
 దేహత్యాగ మొందించిన మహానీయు లెవర? వారే మీ
 కును మాకునుగూడ నుపదేశకుల గురువు గాక.
 మనమింకను సప్రాణులమై యున్నాము. లేనే మనము పాప
 పురుషుని బోధనలతో చెవియెగ్గి స్వస్వార్థకార్య మొర్తుమే
 మో ఎవరు చెప్పగలరు. ఈదేశపుత్రుల ముద్దాకరిమాత్రమిట్టి
 భయమికలేదు. వారు తమవు కొంగిరి. సంయుక్త రాష్ట్ర
 నివాసీయు 15వత్సరములకున్న పునగు హరదత్తునిగను పురుష
 శ్రేష్ఠుడుగూడ దక్షిణాఫ్రికాకొరా గరముననే జీవితమును
 ముగించెను. మీరు మాశింతులవై నిడ చూచుచున్న మకుట
 మును ధరించుట కామాన్యులైతిమి పాత్రము. మీరధికానుగా
 భారతహృదయు లయ్యెను నాత్మవిశ్వాసితమును మమ్ము
 ప్రమిల్లిన నేత్రములతో మాత్రమేమర్చుచిరి. వారొప్పును
 వొప్పునుట కామన జనులు మువ్వను మాకేయును. ఇట్లు
 దక్షిణాఫ్రికాలో శ్రమనొందినవారు మోదపు భాగ్యుల
 కారు. మహామృతీయులు క్రైస్తవుల మున్నగు వారందఱును
 భరతభండమునకున్న స్వయంత్రుల ప్రతినిధులును ప్రాంతముల
 సంఘమున కంతటికిని కలిగియున్న మహావదనాధిపతి ప్రతినిధు
 గ్రహింపగలిగినారు. భారతీయులగుట తమభాగనేను నాత్మవిశ్వా
 గూడ వారు గ్రహింపగలిగిరి. అత్మవిశ్వాసమునను
 శక్తితో పోర్చుగలిగినది యెవరే (చెన్న రాష్ట్రము) నీమట్టు
 సర్వేశ్వరుల శ్రీయంతి కంచి కృష్ణస్వామిరావుగారు నందఱు
 ముల నెరింగించిరి. అధ్యక్షులు పుణ్య దంపతులు పుణ్య
 మాళ్యాంజ్ఞకులను గావించిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1915-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23-వ తేది

శుక్రవారము.

సంయుక్త పరగణాల కార్య నిర్వాహక సభ.

యుక్త సమయమున భిన్నాభి ప్రాయముల కెడమిచ్చు సమస్యలను జల్పింపరాదని ఎంతయి నముచేసి కొనినను కొన్నితప్పని సరిగవినదింప వలసివచ్చినవి. అయిన నీవిషయముల గలభిన్నాభి ప్రాయము ప్రజలకును ప్రభువులకును పరస్పర ముద్రేకము కలిగించుచుట్టికాదు. అందులో సంయు క్తపరగణాల కార్య నిర్వాహక సంఘసమస్య యుద్ధము కారణముగనే జనించినదనినను తప్పు గాదు. ఈమహాఘోర సంగ్రామము తటస్థించుట చేతనే హైందవ హృదయము హైందవభక్తి మన ప్రభువులకు న్యక్తమయినది. అందుచేత హైందవనే యుదారులగు హక్కింజి ప్రభువుమున్నగు వారు మనకు న్యాయముగా నియ్యవచ్చునని తోచినస్వా తంత్య్రములను యుద్ధానంతరము వరకు కొన్ని టిని పెట్టిపెట్టినను కొన్నిటివైనను నేటినుండియే యిత్తమని నిశ్చయించినారు. యుద్ధమునకు హైందవ భూమిచేయు చుండు సహాయమును ప్రకంపించుచు నాంగ్ల భూమి యంతయును పలికినవలయుట హైం దవులలో కొండంతటి యాశలను బెంచినవలయుటకు సంఘములేదు. అట్లుండగా నీదేశము యొక్క నేటికైతి గతులను సంపూర్ణముగా నెరిగినయొక గవర్నరుగారును గవర్నరు జనరలుగారును ఇండి యా కార్య దర్శి గారును సంయుక్త పరగణాలకు కార్యనిర్వాహక సంఘము నియ్యవలెనని యుపక్రమింపగా నెన్నడో భారత భూమిలో సభికారము వహించియుండి ఇప్పుడు భారతభూమి యెట్లున్నదో యెరుగక ప్రవర్తించు కొందరు ప్రభువుల దుర్భిప్రాయముచే నా యుప క్రమము సాగకూడదని ఆంగ్ల భూమిలోని ప్రభువుల సభ త్రోసి వేసినప్పుడు నిజముగాకలిగిన హృదయ తాపము వర్ణింపదరముకాదు. ఆ వార్తవిని వివక ముందే భారతభూమియందలి వార్తాపత్రికలన్నియు నునొక్కమాటుగ ప్రభువుల చర్యనుఖండించినవి. హైందవభూమి ప్రజలును సభలనేకములు జరిపి అందు తమకు నాప్రభువుల సభ యొనర్చిన తీర్మా నము నెడగల యసంతృప్తిని స్పష్టముగా తెలిపిరి. ఇంకను సచ్చలచ్చుట సభలు జరుగుచునేయున్నవి క్రూరప్రభువును హక్కింజి ప్రభువును ని విషయమున తప్పుకొని ప్రశ్నించుచున్న దృఢవిశ్వాసముండుటను జేసి ఈ దేశమునందలి కలవరము తీవ్రముకాలేదు. నిజముగా నొక పరగణా కార్యనిర్వాహక సంఘ విషయము సాధారణ కాలములలో దేశమంతటి దృష్టిని సాగించియే యుండజాలదు కాని ఈ సంఘనిర్వాహమున హైందవరాజకీయ స్వాతంత్య్ర మొక కొంతనిలిచి మెముచ్చుండును ని తరుణముననిది దేశజలనందని మేల్కొలిపివేసింది. లిబెరలు ప్రభు వులు మన స్వాతంత్య్రముల నెంత మెంచదలంచి యెంతజాగ్రత్తగా నెంతకొలదిపాటి మార్పును తల

పెట్టినను ఆంగ్ల భూమిలో ప్రభువులసభ యొకటున్న దనియు అందలిసభ్యులు ఇదివరకు మన భూమిలో సభికార సూర్యహులయి ప్రవర్తించినవారు అట్టి మార్పులనుగూడ తమ శక్తికొలది యెదిరింతు రని యు నిచ్చటి ప్రజకు నర్థమయినది. మన లిబెరలు ప్రభువుల కార్యక్రమము జరుగవలె ననినను మన మెప్పుడును జాగరూకులము స్వయముగా పరి శ్రమ చేసి మన లిబెరలు ప్రభువుల యుపక్రమము లను మనముసంపూర్ణ ముగా నామోదించుచున్నా మని తెలియఁచుట యత్యవసరమగుట స్పష్టమ యినది. మనము మన లిబెరలు ప్రభువులతో నేకీ భవించితిమేని కొంతవరకు మేలగుననుటకు సంఘ మములేదు. అందుకు మన చక్రవర్తి శ్రీజార్జిగారు ప్రభువులసభయొక్క తీర్మానమునకు నిచ్చినప్రత్యు త్తరమే నిదర్శనము. సంయుక్తపరగణాలలో నొక కార్యనిర్వాహకసంఘము నెలకొనవలయునని ప్రక టించుటకై యిండియా ప్రభుత్వమునా రొక మహా దాను సిద్ధముచేయగా దానికి ననుమతీయరాదని ప్రభువులసభవారు చక్రవర్తిగారికి తమతీర్మానము చే నివేదించుకొనిరి. ఆతీర్మానమును చక్రవర్తిగారు త్రోసివేయలేదు. అంతవరకును ప్రభువులసభను గౌరవించినారు. కాని ఆకారణముగా సంయుక్తపర గణాలకు కార్యనిర్వాహక సంఘ మేర్పడుటకునిలు తే నట్లొనర్పలేదు. చక్రవర్తిగారు విస్ఫుప్తముగా ఇప్పు టి మహాదానుసరించి ముందుకు జరుపరాదనియు మంత్రులకు నుచితమని తోచునేని సరియొక మహాదాను సిద్ధముచేయుట కేమియు నిర్బంధము లేదనియు నాకుచ్చినారు. క్రూరప్రభువు గారును హక్కింజి ప్రభువుగారును హైందవభూమికి నీవిష యమున న్యాయ మొనర్చి తీరువలయునని కృత నిశ్చయము లయి యున్నారు. మరల త్వరలోనే క్రొత్త యుపక్రమ మొనర్చురని నమ్ముచున్నాము. ప్రభువుల సభ యని పేరున్నందులకు నవమాన పరచదగదని చక్రవర్తిగారిప్పటికి గౌరవముచూపి చి ముందునకు నిట్టనడవడిని గనుబరచకుండురుగాక యని చెప్పకయే సూచించినారు. ప్రభువుల సభ కీ మాత్రమగ్గము కాకపోదని విశ్వసింపవలసి యు న్నాము. అర్థమయ్యును నాసభ ప్రాత్రోవయే పట్టునేని మొదటినుండియే తగినజాగ్రత్తలో నీసూచి యుపక్రమము నడుపబడును గాన వారియాటలు సాగిరా జాలవని తప్పక చెప్పువచ్చును. అందరు ప్రభుత్వాధి కారులును మనపక్షముగా నుండు నప్పుడే ఇంత స్వల్ప సంస్కారమునకే యింతపా టసరమగునేని మన పూర్ణాభివృద్ధికై మనమిం కనునెంత పాటుపడవలసి యున్నామో మనప్రభు త్వమువారి కింకను నెంతచేదోడు వాదోడయి కార్య సాధనకు ప్రోత్సహ మొసంగ వలసి యున్నామో గ్రహించి ప్రవర్తించుట శ్రేయ స్కరము.

రంగయ శ్రేష్ఠిస్తరణ చిహ్నము.

కడచిన తరమునకు జేరిన యాంగ్లములలో సమగ్ర-రంగయ శ్రేష్ఠిగారు ప్రముఖులయి యుండిరి. ఆంగ్లములలో ప్రప్రథమమున పట్టపరీక్ష నందిన కొలది సంఖ్యలో నొక్కరుగ నుండుటచే నేమి క్రైస్తవ కళాశాలయందు గణిత శాస్త్రాధ్యాపకులు గను దేశభాషాప్రదర్శకులును నుండుటచే నేమి బహుకాలము విశ్వవిద్యాలయమున నాంగ్లభాషా పరీక్షాధికారాగ్రేసరులుగా నుండి యాంగ్లములకు మహోపకారము చేయుటచే నేమి ప్రభుత్వము వానికి భాషాంతరీకరణ శాభాద్యగులుగా నుండి ప్రజలయొక్కయు ప్రభుత్వము వారియొక్కయు సేవమును సమముగా నరయుచుండుటచే నేమి ఇన్నిటికంటె మిన్న గా తమసామనస్యముచే సౌశీల్య

ముచే శాంతముచే విద్యార్థులకును సహాధ్యోగు లకును సర్వప్రజకును పూజార్హులగుటచే నేమి వారికి క్రి దిగంతముయి యుండినది అట్టి వారి గౌరవాధ్యము పిదప సం స్మరణార్థ మేదేని యొక చిహ్నమును నెలకొల్పవలయునని యొక యుప క్రమము 197 వ సంవత్సరమున వారి శిష్యుల చేతను మిత్రులచేతను ప్రారంభింపబడెను. శ్రీయుత కె. శీతారామయ్య డి. ఎ. ఎల్. టి. గారు కోశాధి పతులుగ నేర్పడిరి. 1907వ సంవత్సరము నవంబరు నెల 15 వ తేది కే. రు. 1,174 లు చందావడియెను. మాకు లభించిన వృత్తాంతము ననుసరించి ఆవిష మై ఏలాటి ప్రకటనయు 1911 వ సంవత్సరమునర కుచు జరుగలేదు. కాని ఆ సంవత్సరము నవంబరు మాసములో కొందరు దాతలు వ్రాసిన తేఖకు ప్రత్యుత్తరముగా కోశాధిపతి 1912 వ సంవత్స రము ఏప్రిలులో ప్రకటించిన యొకతేఖను బట్టి ద్రవ్యము కొంతకాలమువరకు ప్రోగయినట్లును రు. 3456-2-0 లు చేరినట్లును అందుపై కొంత వడ్డీయయి మొత్తము ఆ ప్రకటన నాటికి రు. 3,714-8-5 లయినట్లును అందులో రు. 1,327-10-0 లు వ్యయపడినట్లును తెలియు చున్నది. శ్రేష్ఠిగారి పటము వ్రాయించుటకు రు. 250 లు అడ్వాన్సు ఇచ్చినట్లు నమూనయి యున్నది. గవర్నరు పెంటు పత్రములుగా మిగత ద్రవ్యము కోశాధిపతిగారివద్ద నున్నట్లు స్పష్టమగు చున్నది. నాటికి నేటికి మరల మూడుసంవత్సర ములు గడచినవి. మాకు తెలిసినంతవరకు స్మరణ చిహ్నస్థాపన ఇంకను తలపెట్టబడియుండ లేదు. ప్రజోపయోగమునకు స్మరణచిహ్నము లెన్ని యో కావలసి మున్నవి. వానికి నన్నిటికిని ద్రవ్యము సమకూరవలసి యున్నది. ద్రవ్యము సమకూరిన పిదపగూడ సంవత్సరములు వృథాగా గడచిపోవు చుండ నిచ్చుట శోచనీయము. కావున రంగయ శ్రేష్ఠి స్మరణచిహ్నానిధి దాతలును, కార్యదర్శు లును, కోశాధిపతులును త్వరలో పనిబూని నిర్దిం చుచున్నారను నవఖ్యాతి నిప్పట్టకైన తొలగించి కొనుట మేలు.

ఈనెల 8-వ తేదిన ప్రకటితమయిన యొక యుత్తరువునుబట్టి మనప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డు లకు, వృద్ధిపరచబడిన బావులకు మరలిడుటకును, 500 జనసంఖ్యకు పె బడిన గ్రామములలో మంచి నీటివసతులు నిర్మించుటకును, మున్నగు పనులకు 5 లక్షలగ్రాంటును వంచిపెట్టిరి. ఆయుత్తరువునందు కొన్ని జిల్లాలకు గ్రాంటులేల యియ్యలేదో ప్రభు త్వమువారు సూచించిరి. దక్షిణ కన్నడము, చెంగ ల్పట్టు, కోరాపుట్టులు గ్రాంటు లవసరములేదన వట! మళియాళము దరఖాస్తు వంపలేదట. తక్కి నవి గుంటూరు, నెల్లూరు, తిరుచనాపల్లి మూడు పేర్కొనబడినవి. కాని మహాదాసిద్ధముచేసిన నారి యజాగ్రత్తవలన కాబోలు పైనాలునైన తరువాత, మిగిలిన మూడు అనుటకు బదులుమొనెదము, మిగిలిన రెండనివ్రాయబడినది. ఎట్లైన నేమి ఈజిల్లాల దరఖాస్తులు ఆలస్యమయినవట. ఇందులో మా యెరుటి యుత్తరువును బట్టి చూడగా గుంటూరు నెల్లూరులును రెండును గలవనుట స్పష్టము. ఈరెండు జిల్లాలును నీటివసతికంత పేరైనవి గావు అందులో గుంటూరులోని మెట్టభాగముల స్థితి ఎరిగినవారికే యెరుకగాని మిగిలినవారు ఊహించు కొనవలెను. ఇట్టిస్థితులలో మన జిల్లాబోర్డులు నచ్చుగాంటులను తమ యజాగ్రత్తచే పోగొట్టు కొనుచుండుట శోచనీయము. జిల్లాబోర్డు సభ్యు లేమిచేయుచుండురో? ఏమి ప్రత్యుత్తర మియ గలరో?

సంయుక్త రాష్ట్రములవారు తటస్థభావన విరధముగ
బ్రవర్తింపుచున్నారు. కాంటుబేకను స్టాఫ్ గారు ఒక లేఖనాపిరి.
ఇందులకు బదులుగ బ్రయక్ గారు వెలేఖనంపిరి. సంయుక్త
రాష్ట్రములవారు యుద్ధసాధనముల యెగుమతిని నిషేధించు
వచ్చుననియు అట్లు నిషేధింపక బోవుటచే జర్మనీవారి కపకా
రము గావించినవారగు చున్నారనియు సూచించుటంబట్టి సం
యుక్త రాష్ట్రములవారు నమ్మకహరామిగ బ్రవర్తింపుచున్నా
రను సంగతును గల్పించుటకు వీలగునట్లు కాంటుబేక
స్టాఫ్ గారు తమ లేఖన (వాసిగనియు ఇది యెంతయు వి
కరమనియు బ్రయక్ గారు వ్రాసిరి. తటస్థభావనార్థక మూల
ములగు కొన్ని చట్టములను మరొకతనము వారేర్పరచి యు
న్నారు. సంయుక్త రాష్ట్రములవారికిని ప్రస్తు
తము సంగ్రామదీక్ష వహించియున్న రెండుకక్షల వారి
గలసంబంధములం దశోన్య భారతమ్యము గల్పించుటకై
నేచేసి తటస్థభావ మూలకవారు సూక్రమును మార్చినవో నది
యన్యాయమగును. తటస్థభావ సూక్రముల విధనాదుటగాని
యుద్ధసాధనముల యెగుమతిని నిషేధించుటగాని అట్టి భార
తమ్యమును గల్పించుచుగాన యన్యాయమగును.

కలకత్తా ప్రశ్న-22:—కొద్దా అందు కంపెనీచారివద్ద నుండి దొంగిలించబడిన, 2) పేటకోటలు హరిహరమర్దు అను బంశీచారివద్ద నుండినకానీ ఆయనధానివల్లకొంద చాస్తీ చేయబడెను. ఈ కేసును పేట కోర్టులోనే వేస్తేవ్వచ్చు, కేసు గాన విచారించి శిక్షతీర్పుచేయి. ఈకోటలు నందగృహమున దొంగతనము జేసినట్లు ఇతడు కుట్రచేసెను. ఇందునకతడు మార్చి 30నకేసు విడిచబడెను. ఈ కేసునా కోర్టుసాక్ష్యము లేదు. మనుషులకేసులోని సాక్షులే ఇష్టము సాక్ష్య మిచ్చెదరు. అందుచే ముద్రాయుమీద మరయొక నెలము పోవుటవలెనైతి. అందుచే ముద్రాయ విడుదలచేయబడినాడు.

[illegible]

స్థానిక వార్తలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ

కాన్స్టాబుల్స్ బిల్డ్-అప్, పాంక్టికేషన్ల పా. గ. 100
చెన్నరాష్ట్ర మహమ్మదీయ సమాజము, శ్రీ
గండిదండంబు కాల్వలము, లాల్ బాబు పా. గ. 100
దక్షిణ హిందూ దేశ బ్రహ్మసమాజము, శ్రీ
నభ, శ్రీమతి గండిపాడిగారికి సన్మానపత్ర
కొంపంబు పా. 100
మదరాసు లాడ్యురు, మార్ వెలియను పా. 100

సుజనసుగంధ రంజనసభ :— శ్రీ శనివారము రాత్రి
9 గంటలకు నాడుకా పురాణిక మహామున ప్రదర్శించ
బడును.

మదరాసు లాడ్యురు :— శ్రీమతి శనివారము
చునకు రండరింపిన మహమ్మదుల గా. సర్ వ్యాసు
మూర్తికొనినాడుకు గాను పాడిన గండిగారు ఆంకి
రించిరి.

శారదాగాయనసమాజము :— శ్రీ శనివారము
సాయంత్రము 5-15 గంటలకు మైలాపూరు తూర్పుమాడ
పిడి మైలాపూరు బాళికాపాఠశాలలో పి. ఆర్ శ్రీనివాస
య్యంగారు, బి. ఏ. గారు శ్రీభాగ్యరాజయ్యగారి సంగీత
మును గూర్చిన తమ పృథ్విహాసావ్యాసము సుపర్యసించెదరు.

దక్షిణహిందూ దేశ బ్రహ్మసమాజము :—
శ్రీమతి గండిగారికి స్వాగతపత్ర మొసంగుమిత్తము శ్రీ
శనివారమునాడు సమావేశమగు శ్రీ సభ యిదివరలో ప్రక
టింపబడిన ప్రకారము సాయంత్రము 6 గంటలకు గాక
4 గంటలకు సమావేశమగును.

చెన్నరాష్ట్ర మహమ్మదీయ సమాజము :—
దీని కవునివారు శ్రీ శనివారము నాడు అంజ
మామలలో హాలులో సమావేశమై సభగాంచి శ్రీగండిదండం
బుల కాల్వలము సంగుదురు. సామాజికబలము మాత్రమే కాక
హిందూమహమ్మదీయ క్రైస్తవైహిందూ ప్రముఖుల కందఱకును
కూడ వాహ్యములు పంపబడెను.

కామన్సు సభ.
లండన్ ఏప్రిల్ 22 :— క్వింటుగారు కామన్సుసభలో
ఈక్రింది విషయములు చెప్పిరి :— మన విమానములు ఏయిబ్బంది
లేక చక్కగా పనిచేయు చున్నవి. వైమానికులను తరిగి
చేసితిమి. కొత్తవిమానములను కట్టిపెట్టితిమి. కాబట్టి కొత్తసేన
లకు కావలసినన్ని విమానములు సమయచేయుదుము.

పురుగుడు, ఈగలు.
ఎండకాలములో ప్రిన్సిపల్లకు పురుగులవలనను, ఈగల
వలనను వాధకొనుండ తగిన ఏర్పాట్లు చేయుచున్నాడు.

మచ్చలవ్వమును వశంపచేయుటకు క్రిమికాశ్రుజ్ఞులు కృషి
చేయుచున్నాడు. భయంకరమగు ఈవ్యాధి నాశనమగునని
నేను నమ్ముచున్నాను.

పైసల పౌర్యము.
మనసేను అతి ఉత్సాహము, ప్రోత్సహము, సాహస
మును చూపుచున్నందుకు ప్రశంసనీయులు.
కరాచీ గోధుమలు
ఇంగ్లండులో విక్రయింపబడుట
లండన్ ఏప్రిల్ 22 :— కరాచీనుండి మొదటి రకము
4800 టన్నుల గోధుమలు ఇంగ్లండునకు వచ్చెను. దొరతనము
వారి విధానమునను సరించి కార్తరు 67 షిల్లింగల ప్రకారము
నేడు ఇవి విక్రయింపబడినవి. తక్కిన ప్రదేశమునుండి ఇట్టి
సరకు వచ్చుటలేదు, అందుచేమంచి ధరపలికింది. దీనివలన
గన్న మెంటువారికి చాలలాభము! రావచ్చును గోధుమలను
త్రీసికొని వచ్చుటకు స్త్రీమరులును యేర్పాటు చేయబడినవి.
కరాచీనుండి సరకును త్రీసికొని వచ్చుటకు చాలస్త్రీమరులు
మార్గాదబడినవి.

ఇటలీలోని రోమను కేతలిక్కులు.
రోము ఏప్రిల్ 22 :— రోమలోని మతమును రక్షించు
చున్న వారు నేలలో చేరకకరలేదని ఇటలీ గవర్న మెంటు
వారు నిశ్చయించిరి. ఇందుకై రోమను కేతలిక్కు మతము
చాల సంతోషించు చున్నారు.

మెంటు స్త్రీమరు.
బొంబాయి ఏప్రిల్ 23 :— పాల్ సెట్టియను మెంటు
స్త్రీమరు కేటలిక్కులను వచ్చిపడి. పంజాబుకు టపాలు ఒంటి
గంటకును, చెన్నపురి 1-10 సమీపములకు కలకత్తాకు 1-40
మినిషములకును బయలుదేరును.

కొలంబోలో గొప్పచర్చము.
రజ్జుకు చెట్టుకు నవ్వును కలుగుట.
(ఒక విశేషము కథనంబడి)
కొలంబో ఏప్రిల్ 22 :— నిన్న కొలంబోలో చాల
వ్వము కురిసింది. మాటలు ఆరు ప్రదేశములో ఆరుమట్టులు
తెక్కుకు వచ్చిపడి. తరువాత పడగండ్లు వడిపి. ఇవికొడి గ్రు
ద్ధంత ఉన్నవి. కదలిన శనివాచముకూడ యటుపట్టును గ్రామ
ములలో నిల్వేర్చుము పడిరి మరయు వాయువు తీవ్రముగ
పీడినది. ఈకావేల్లా దగ్గర అగంటలో రమారమి గిడుక్కుల
వరకు కురిసింది. ఇక్కడ చాల రజ్జుకుచెట్టు వేల్చి వెళుచు
కొని పడిపోయినవి.
ఒక ప్రమాదము.
మారకొండవద్ద ఒక ప్రమాదము కలిగినది. ఇంటికప్పు
మీద ఒకచెట్టు విరిగిపడి ఇందు తలనాచుగొనిన 16 గురు
కూలీలకు చాల చెప్పులు తగిలినవి.

పిన్నావరకు మూవనరు.
పిన్నావర 20 :— పిన్నావరభక్త కమిషనరుగారు శని
వారమునాటి ఉదయము పిన్నావరవచ్చి తొండ్రుపల మీదఅసా
యంత్రాలను మరకడాడు వెళ్లిరి. ఈచోటములు కాంత
ముగనన్నవి.
బొబ్బల రోగము వలనను రోజుములు నెమ్మదిగ తగ్గు
చున్నవి.
వాటిమన్ను గారు.
పిన్నావర గవర్న మెంటు మైన్ గూలులో హెడ్ మేస్ట
రుగనున్న ఇండియన్ విద్యార్థులలోని వాడువాట్లన్న గారని
ఇష్టమియాకాలేవారు కొరగా దొరతనమువారు పంపిరి.
వాట్లన్న గారు ఇష్టమియా మైన్ గూలు హెడ్ మేస్టరుగను
నియుమింప బడుచురు.

మదరాసు కార్పొరేషన్

నోటీసు

1904 వ సంవత్సరము మదరాసు మ్యునిసిపల్ టెన్డర్ 240 పెక్టను ప్రకారము పెరంబూరు బారకాసుల వీధి, వెంకటేశ వథాన్ వీధుల మధ్యనున్న కుట్టికెట్టి వీధియందు నీటివనతికిగాను పనులు చేయుటకయి ఆభాగమును యీనెల 23 వ తేదీ శుక్రవారము నాటినుండి దిగరు వృత్తర్వుల వరకు, బుడ్ల రాకపోకలకు వీలు లేకుంక మూయ బడును.

మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు

సెషనువర్క్కు డిపార్టుమెంటు

మదరాసు 20-4-15.

జె. సి. మొహ్దవి

ప్రసిడెంటు

THE HOME HYGIENE.

A practical Guide to Health.

By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200pp. Price Rs.-1-net.

CHANDRAHASA.—A Drama in English,
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada)
A little Drama for young and old to Stage or read

Health and Strength Rules.

By Dr. Sri Ram of Panjab
A presentation booklet useful for young boys and girls
to be had free for 1 anna stamp.

Apply to:— **Hebbbar Brothers.**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

వలిశెలు కరక్కాయలు బహిరింగముగా
వేలము వేయుటకుగాను
నోటీసు.
మహారాజశ్రీ బలభద్రుని చెన్నయ్యశ్రేష్టి
గారి అనుమతిని రాబోవు మేనెల 3 తేదీని గంట
స్తంబమువద్ద 6202 బస్తాలు వలిశెలున్న, 423
బస్తాలు కరక్కాయలున్న, బహిరింగమైన వేల
ము మూలముగా విక్రయించ బడును.
వేలములో ఖాయపడ్డ ఆసామీలు నూటికి
రూ 20 చొ॥ వెంటనే ధరాపత్తుచేయవలసి యుం
డును. తక్కినసామ్మ, వారం రోజులలో చెల్లించి
సరకు స్వాధీనపరచు కొనవలసి యుండును.

రిప్లయి అందుకొ
భీమునిపట్నం,
విశాఖపట్నం జిల్లా.

450 రూ॥ లకు దగా
కలకత్తా ఏప్రిల్ 23 :— ఆరు అడు కరిసెనీ వారి
కలప సందర్భములో జే-సిల్వరు ఆరు శతకు 450 రూపాయ
లను దగా చేసెను ఇతడు కలకత్తా పోలీసులో సార్వంతుపన
చేసెను తరువాత పనిలోనుండి తీసివేయబడెను. తాను ఏసియా
టికు ఇంజనీరింగు కంపెనీ ఏజెంటునని ముద్రలు చెప్పి కొంత
కలపకు ఆర్డరు ఇచ్చి కలపకు ఇంట్లో వేయించుకొనెను. కాని
సామ్మ ఇచ్చులేను. ఒక దొంగ తెల్లగ్రాముకు పంపించి
సందనకు మరి ఒకరు పట్టుకొనిదిరి అతడు క్షింప బడి
నాడు. ఆ సందర్భము సెల్వరు పట్టుకొనబడెను. ముద్దులు
చామినమిద విడుదలచేయబడెను.
సమృద్ధివాడు.
బార్నిస్గిన్న ఆరు నెలకు సమృద్ధివాడు చేసినందు
నకు చార్జి చేయబడెను. ఈ నేరమునకు సమృద్ధివాడు చేసిన ఇద్దరు
లక్కోలో పట్టుకొనబడిరి.

బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక.
చందాను తగ్గించుట.
బొంబాయి ఏప్రిల్ 23 :— మే ఒకటవ తేదీనుండియు
బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక రేమోసాయలకు తగ్గించుచున్నది.
బొంబాయిలోని చందాదారులు ఇప్పుడు 20 రూపాయలను
చెల్లించుచున్నారు. ముందు 15 రూపాయలుమాత్రమే చెల్లించ
వలసియుండును.

బొంబాయి శాసనసభ.
బొంబాయి ఏప్రిల్ 23 :— బొంబాయి శాసనసభ పూనాలో
జూలై 12వ తేదీని జరుగును. అప్పుడు ఈసంవత్సరపు బడ్జెటు
గురించిన చర్చ తిరిగి జరుగును.

ఇంగ్లీషు మెయిలు :— రైలుబండి సకాలమున
వచ్చునెడల, ఇంగ్లీషు మెయిలు శ్రీ శనివారము సాయంత్రా
లము 4-30 గంటలకు జెనరలు పోస్టాఫీసులో బట్టడాడు.
సిద్ధముచేయబడును; పోస్టుభాగ్యము గలవారి ప్రత్యేకపు
సంచులు 3-30 గంటలకే సిద్ధము చేయబడును.

CONTINUED PAGE 10.
The Punjabi soldiers have proved brave and worthy sons of the province and earned Field-Marshal French's approbation. Out of 52,600 new recruits which was more than 3½ times of the annual average Punjab contributed 26,205. Of these 11,010 were northern Punjabi Mahomedans 8,137 Sikhs the rest Dogra Hill tribes and southern Mahomedans. His Honour then said that war had been the fruitful mother of many rumours and said that the gloomy pessimistic forebodings of some prophets were in striking contrast with the cheery optimism displayed by our soldiers in the field even at the outset when the situation was not without anxiety. His Honour then referred to crimes by some returned emigrants and said that the vigilance of the Police and the co-operation of the people had nipped them in the bud. As regards lawlessness in Multan Division, His Honour said that owing to plague and high prices Mahomedan agriculturists and menials rose against Hindu neighbours and began lawlessness and loot but the situation was well in hand. In some cases better class of Mahomedans co-operated with Hindu sufferers. In others they did not out of sympathy with criminals. Some 1,600 arrests had been made and the arms of the Sircar was long enough to reach all the offenders. His Honour then referred to the report in other provinces that the situation in the Punjab was critical. He would not minimise the gravity of the recent misdeeds but the heart of every section of the community was undoubtedly sound and loyal to the core as witness the magnificent response made by them to the call of the Empire. Indeed he hoped that the Punjab would not only save itself by its own exertions but would save the Empire by its own exertions by presenting a united front to the enemies both without and within its gates.

A Trawler Torpedoed.
LONDON, April 22.
The trawler "Envoy" has been torpedoed. The crew were shelled after taking to boats.

Mr. Tenant's Speech in the Commons.
LONDON, April 22.
In the House of Commons Mr. Tenant affirmed that all was going well with air service. The difficulties of training men and manufacturing material were being splendidly overcome and he considered that the new army would be adequately supplied with aeroplanes. Precautionary measures were being taken in view of anticipated plagues of flies and insects during warmer weather. Bacteriologists were busy combating spotted fever and hoped he and believed they would overcome this dangerous scourge. Mr. Tennant paid a glowing tribute to the spirit of the troops and their valour and courage.

Vatican Guards Exempted from Military Service.
LONDON, April 23.
ROME.—The Catholics are much gratified at the Italian Government's tactful decision to exempt the Vatican guards from being called to colours.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.Mr. Lloyd George in the House of Commons.
Tribute to Lord Kitchener.

In the House of Commons, Mr. Lloyd George, amid cheers, paid an eloquent tribute to Lord Kitchener's marvellous organisation of the British forces in France.

The Ammunition Used.

He dwelt on the scale on which ammunition was used, quoting a General as saying that his men were fighting for 79 days and nights, and the firing was almost continuous. Mr. Lloyd George emphasised that as much artillery ammunition was used at Neuve Chapelle as in the whole Boer War.

The Drink Question.

He concluded by referring to the drink question, which affected a small minority, emphasising that it would only be approached with the object of increasing munitions. The House of Commons could depend on it that every effort would be made to secure adequate supplies, and he was confident that every class in the community would ally round the Empire. (Loud Cheers.)

Financing of the War.

Great Britain's financing of the war has been most successful. For example, Exchequer balances stand at 100,299,000 against 8,106,000 sterling in 1914. An excellent beginning has been made with sales of Treasury bills under the new system, amounting to 9,431,000 sterling in the first four days.

Increase in the output of Munitions.

The Chancellor Quotes Striking Figures.

LONDON, April 22. The increase in the output of munitions is strikingly shown by Mr. Lloyd George's figures. He said that, taking the figure twenty as the output in September, the subsequent growth had been as follows:—October 90, November 90, December 156, January 186, February 256, and March 383. He said that April would show a much higher growth than this nineteen fold multiplication as compared with September.

The New British Army.

The Enlistments and Interesting Figures.

ALLAHABAD, April 22. The "Pioneer's" London correspondent cables:—Mr. Asquith stated that 217,000 miners had enlisted. This may be supplemented by other totals. 200,000 clerks have joined and about 500,000 from the engineering, building and boiler-making trades, and 100,000 public school men are in the ranks. There is no lack of men, nor will there be any difficulty in the total of three millions sanctioned by Parliament. The Territorial Force has been more than doubled. Recruiting is brisk. Arrangements for clothing, equipment and training are satisfactory.

The British Success at Ypres.

Germans Furiously Fight and Retreat.

LONDON, April 22. An account of the British success near Ypres published in Paris shows that it developed into a bigger action than had been anticipated. The original object was the seizure of a ridge where the Germans' snipers had been busy. The first onset was completely successful, and our casualties were amazingly few. Resistance was weak owing to a tremendous explosion which caused perhaps the biggest crater yet seen in the war. One battalion entered the crater with the loss of very few men from chance shots. Fresh troops rushed up at nightfall and worked strenuously to organise the damaged trenches, but German guns, having the range of the hill, rained shell and shrapnel on it all night, inflicting heavy losses. At dawn the Germans charged vigorously. Their masses were decimated by shrapnel and mowed down by maxims and rifles, but they reformed and continued to advance with desperate courage. More than once they reached the trenches at the foot of the hill, where they were met with the bayonet. The fight was most furious all day, but the enemy retreated at nightfall, leaving heaps of dead and wounded in front of the British lines. The British losses were heavy, but not so great as was anticipated.

Indian Wheat Exports.

Explanation of the Regulations.

LONDON, April 21. A full explanation of the Indian wheat exports regulations and arrangements has been issued by the Indian Wheat Committee appointed to supervise the working of the scheme in London and consisting of Lord Lucas, Chairman, and representatives of the Board of Agriculture, the India Office, and the Treasury. Wheat will be sold in England at market rates through normal channels, and a broker be appointed for chartering freight.

A Committee representing buying firms acting for the Indian Government has been established in London for consultation day by day regarding sales. The method of supplying funds to firms employed as buying agents will be announced later.

Sale of White Karachi Wheat.

A Good Price Procured.

LONDON, April 22. The first cargo of 4800 tons of choice white Karachi wheat was sold to-day under the Government scheme

TELEGRAMS.

at 67-shillings a quarter C. I. F. inclusive of war risks. Lack of white wheats from other sources were a factor in good price. It is believed that this transaction leaves Government a substantial surplus. Chartering of tonnage is progressing and several steamers have been secured for loading at Karachi at 50 shillings a ton.

FRANCE.

A French official Statement.

LONDON, April 22. PARIS.—Last evening's communique said:—An attack against the trenches which the British captured near Zwartelen had been repulsed. The enemy's losses at this point since April 17th have been between three and four thousand.

Attempted German attacks on Ville sur Tourbe, Champagne, Bazateille, Argonne and Hartmannsviller in Alsace were immediately arrested. We repulsed seven attacks between the Meuse and Moselle.

The French attack north of Fiery resulted in the capture of a trench which is immediately connected with the trenches previously captured. The French gains here in the last few days extend along a continuous front of seven hundred metres.

French aeroplanes dropped bombs on the headquarters of General Stranzin in Woevre and on the electric power station at Loerrach Baden.

BELGIUM.

Westward movement of German Troops.

A report from Belgium.

LONDON, April 22. Reports from many quarters in Holland show that there is a great westward movement of troops in progress behind the German lines in Belgium.

RUSSIA.

German Aeroplanes Active.

LONDON, April 21. PETROGRAD.—Ten German aeroplanes dropped over a hundred bombs on Bielostock.

TURKEY.

The Prisoners Captured at Shaiba.

LONDON, April 21. The Press Bureau announces that 515 prisoners captured at Shaiba were brought to Basra on Saturday.

Retreating Turks Everywhere Disorganised.

Our pursuing parties found the Turks everywhere disorganised and in retreat, both by road and by river in Arab crafts of thirty or forty tons. Twelve of the latter were captured or sunk.

There are now no enemy nearer than Rattabi, eighteen miles northwest of Nakhailah, and nearly fifty from Basra.

Turkish Losses.

SIMLA, April 22. Further reports from Shaiba state that the Turkish losses in the fighting from 12th to 14th April are now estimated at 6,000. These are believed to include three German officers, one of high rank in the Turkish Army, killed on the 14th April.

Turks Attacked by Tribesmen.

It is rumoured that while retreating, the enemy were attacked by some of the tribesmen who had until then been fighting on their side.

The Hurried Retreat.

The hurry of the Turkish retreat was such that they covered 70 miles in three days. At Nakhailah, 16 miles from the battlefield, our Cavalry found seven wagons of ammunition and wrecked motor cars.

AFRICA.

Fighting in the Cameroons.

The Germans Retiring.

LONDON, April 21. After stubborn resistance, the Germans in the Cameroons have retired to the high plateau in the centre of the Colony.

Transfer of Seat of Government.

The seat of Government has been transferred to Yaunde, on which the Allies are advancing.

Allies' Brilliant Successes.

British and French columns operating at different points have had brilliant successes, forcing the rivers with only insignificant loss.

UNITED STATES.

American Peace Mission.

Attitude of the Allies.

LONDON, April 22. It is stated in New York that a high French official visited Colonel House, President Wilson's personal observer in Paris, and told him that so long as the Germans remained in France and Belgium any American peace mission would be resented by the Allies, who refused to be diverted from their task of crushing Prussian militarism.

The Bernstorff Memorandum.

President Wilson's Expected Reply.

LONDON, April 22. It is reported in Washington that the German Government has accepted responsibility for the Bernstorff

TELEGRAMS.

memorandum, taking America to task for supplying arms to the Allies, and it is understood that President Wilson will reply direct to Berlin, declaring that it is Germany's own fault if the Allies alone secure American arms.

Export of arms to the the Allies from U. S. A

Mr. Bryan's reply to Germany's Protest.

LONDON, April 22.

WASHINGTON.—Mr. Bryan has informed Count Bernstorff that the placing of an embargo on the trade in arms would be a direct violation of neutrality, and it is out of the question for the United States to consider such a course. Mr. Bryan's note was a reply to the memorandum from Count Bernstorff, the German Ambassador at Washington, who accused the United States of a breach of neutrality. Mr. Bryan expresses regret that Count Bernstorff's language is susceptible of being construed as impugning the good faith of the United States by suggesting that it was within the choice of the United States to prohibit the trade in arms and that its failure to do so was unfair towards Germany. Mr. Bryan's Government holds that any change in its laws of neutrality which would affect unequally the relations between the United States and the belligerents would be an unjustifiable departure from the principle of strict neutrality, and an embargo on arms would constitute such a change.

GREECE.

Torpedoing the "Ellisfontos."

Great Indignation in Greece against Germany.

LONDON, April 22.

ATHENS.—The torpedoing of the steamer "Ellisfontos" has caused the greatest indignation and will probably lead to a claim against Germany. The entire Press condemns it as an act of barbarism. The "Embros" says "Greece's real reply will be given in a few days."

CANADA.

Canadians in the Ypres Fighting.

The Number Killed.

LONDON, April 22.

Unofficial despatches received in Canada indicate that Canadians have been engaged in fighting south of Ypres, and that hitherto 305 Canadians have been killed in war.

AUSTRIA.

Anti-War Riots in Austria.

Police Stoned. Windows Smashed.

LONDON, April 22.

VENICE.—Anti-war riots are reported from Trieste owing to the scarcity of food. The Police have been stoned and windows smashed.

GERMANY.

The Kaiser in Alsace.

LONDON, April 17.

PARIS.—It has been ascertained that the Kaiser visited Hartmanns weilerkopf in order to encourage the guardsmen.

Aerial Fight.

Retreat and Pursuit.

LONDON, April 22.

Two hours' aerial battle on Tuesday along the Rhine in the vicinity of Balestein was watched by a large crowd. Four Allied airmen were attacked by superior numbers at first and retreated, but later they were reinforced and pursued the Germans.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

The King-Emperor's Message.

To Sir John Nixon.

Watching with Pride and Interest.

SIMLA, April 22.

U. M. the King-Emperor has sent the following message to General Sir John Nixon, Commanding His Majesty's Forces at Bastah:—I wish to express my admiration for the gallant manner in which the Indian military forces co-operating under your command have so successfully overcome the repeated attacks of an enemy superior in numbers. Please convey to all ranks my appreciation of the spirit and endurance they have shown during the past month. At Home we all watch with pride and interest the work and progress of your columns.

War Cable to H. E. The Viceroy.

Capture of Hill No. 60.

SIMLA, April 22.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 21st April:—Sir John French communicates further details regarding the capture of Hill 60 which he describes as a position of great importance. The Germans pressed home a determined counter-attack and a stiff hand-to-hand fighting ensued but the whole hill remains in our hands and the ground gained has been consolidated. Our losses are heavy but the enemy's are still more severe.

TELEGRAMS.

The Hardships of British Prisoners.

The British eyewitness says:—According to the circumstances from like British prisoners who are kept in the citadel are enduring great hardships. He also gives an extract from a German Officer's Diary showing the brutal treatment towards the British wounded.

Duels.

Yesterday's communiqués report artillery duel at various points, incendiary bombs on Rheims, and sharp actions near Saint Mihiel and in Alsace.

Bad Weather in the Carpathians.

In the Carpathians the weather still prevents the troops resuming active operations. Consequently fighting is local and partial and no general battle possible for some time, such action as have taken place consisting of Austrian and German attacks on the positions won by the Russians and which the Russians continue to hold.

A British Submarine Destroyed.

The British submarine "E 15" which ran ashore at Khevez Point in the Dardanelles has been destroyed to prevent her falling into the enemy's hands. The destruction was gallantly effected by picket boats in the face of heavy fire from the fort only a few hundred yards away.

The Success of Union Forces.

Kutmasheep, a central position in German southwest Africa, commanding many roads and three railways has been occupied by the union forces.

The Premier at Newcastle.

Mr. Asquith at Newcastle said that there was no word of truth in the statement that the operations not only of our army but of our allies were being crippled, or, at any rate, hampered by our failure to provide the necessary ammunition. The urgency of the situation, he said, was due to the unprecedented scale on which the ammunition is expended, and to the shortage of skilled labour in trades most closely concerned and which is caused partly from army recruiting and partly from increase in plant and machinery.

Operations in East Africa.

Lord Lucas describing the operations in East Africa said:—On the 14th November the British occupied the German outpost of Longido and now hold it. In December with the aid of the Naval forces the Germans who had penetrated our territory along the sea coast north of Tanga were expelled and we occupied Jussini 20 miles within German territory but on the 12th January a strong German force attacked this post which after expending all ammunition was compelled to surrender. The German Island Mafia was occupied by us on the 8th January and on the 9th January the German post Shirati on the eastern shore of Victoria Nyanza was occupied. The blockade of the East African Coast has been made thoroughly effective since March 1st.

Plague Mortality.

SIMLA, April 22.

The Plague mortality in India for the week ending 17th April totaled 25,516 against 21,138 cases. The Punjab had no less than 19,257 deaths, United Provinces 3,405, Bihar 1,223, Bombay and Bengal 40, Madras 11, Burma 64 Central Provinces 218, Mysore 49, Hyderabad 155, Central India 70, Rajputana 4, Frontier Province 14 and Jammu 184.

CALCUTTA.

Prosecution Under Arms Act.

CALCUTTA, April 22.

Mr. Kenya Chief Presidency Magistrate, today disposed of a case in which a young Bengalee Haridas Dutt, was charged under the Arms Act, with having in his possession on the 11th October last 29,000 cartridges said to have been stolen from Rudra and Co. On the 30th March the accused was convicted on a charge of conspiracy to commit theft in connection with those cartridges, and as the evidence in the present case was the same as that in the other case the Magistrate thought that the accused could not be charged with another offence on the same facts and same evidence. The accused was discharged.

The Calcutta Insolvency Court.

CALCUTTA, April 22.

We are promised a field day in the Calcutta Insolvent Court on the 1st June for that day has been fixed for the hearing of the application by the Official Assignee for order for annulment of the order of the adjudication in no less than 72 insolvencies. The original order of adjudication in all these cases was made between May and September 1915 and in 45 cases no schedule had been filed. It would be a good idea of the Official Assignee to make yearly report on insolvency, the number of cases filed, the total liabilities and assets as entered in schedules and as realised. Such a report could be made very interesting. Similarly the Official Trustee might issue a report of the estates etc., that come under his charge in the same way as the Official Trustee in England does. There are long schedules in the Gazette on occasions, but what is wanted is a report of operations of these departments.

BOMBAY.

Arrival of Steamers.

BOMBAY, April 22.

The Bombay Chamber of Commerce has been informed that the S. S. "Gartefels" and the S. S. "Barentels" left Alexandria on the 12th for India on the 12th and the 17th instants respectively. It is understood that the S. S. "Gartefels" will probably arrive in Bombay about the 28th inst.

Breach of Trust of a Cashier.

POONA, April 22.

In connection with the Poona Drainage and Waterworks Scheme now in progress Mr. Mandy, the Executive Engineer, charges his Cashier named Janardhan Mohini, which criminal breach of trust in respect of Rs. 837-15-11 which had been entrusted to him for the payment of labourers. The case came on before Mr. H. L. Cross, the City Magistrate, when evidence was tendered to show that the sum in question had not been paid out to the labourers from the imprest account of which the accused was in charge. The case is proceeding.

TELEGRAMS.

cutive Engineer, charges his Cashier named Janardhan Mohini, which criminal breach of trust in respect of Rs. 837-15-11 which had been entrusted to him for the payment of labourers. The case came on before Mr. H. L. Cross, the City Magistrate, when evidence was tendered to show that the sum in question had not been paid out to the labourers from the imprest account of which the accused was in charge. The case is proceeding.

Candidates Nominated by the Bombay University for the Local Legislative Council.

BOMBAY, April 22.

The University of Bombay have nominated Messrs. K. Natarajan, H. J. Bhaba and N. M. Samarth as candidates for election to the Local Legislative Council in the place of the Hon. Mr. C. H. Setalvad who has resigned after his election to the Imperial Legislative Council. Mr. Natarajan is the Editor of the "Indian Social Reformer" Mr. Bhaba was the Director of Public Instruction in the Mysore State and Mr. Samarth is a well-known pleader of the Bombay High Court.

Official Appointments in Bombay

BOMBAY, April 22.

During the absence of Mr. R. E. Enthoven on deputation as the President of the Committee to visit the principal ports of India to enquire into the claims of vessels which were requisitioned for military purposes, Mr. C. N. Seddon, Inspector-General of Registration, will act as Commissioner of Central Division and Mr. F. G. H. Anderson will act as I. G. of Registration.

Advocate-General.

The appointment of Mr. D. N. Bahadurji to be substantive pro tem Advocate-General of Bombay from the 17th April in place of Mr. T. J. Strangman, resigned, has been gazetted.

British subject at Hodeida.

Lives and property safe.

BOMBAY, April 23.

The Local Government notifies that the Vice-Consul for Italy at Aden reports that the acting Consul-General for Italy in Hodeida has taken charge of the British interests since the first instant and through his strenuous efforts the British subjects are now well treated and their lives and property are safe.

Bombay War Relief Fund.

The Women's Branch.

BOMBAY, April 21.

Lady Willingdon, President, has issued an interesting report of six months work of the Women's Branch of the Bombay Presidency War Relief Fund. Her Excellency, reviewing the work accomplished by the Fund, states that, apart from the substantial work done for St. John's Ambulance at the beginning of the war, the Fund had also contributed articles to Lady Hardinge's Hospital, Bombay, to Ambulance Trains, Bombay Presidency Hospital at Alexandra, supplied comforts for troops, clothing for women and children of soldiers who had proceeded to the front, and also provided Red Cross bags.

After detailing the various other activities, Lady Willingdon stated that no request for help which they could meet was disregarded. In thanking the great band of workers and those who had contributed to the Fund, Her Excellency stated that a spirit of service and sacrifice was abroad, permeating every part of the presidency, animating every community, and she appealed to the women of the Bombay Presidency not to relax their efforts, but to continue to do all that was in their power to alleviate the sufferings and hardships caused by the great war.

The Treasurer's report shows the total amount received as subscriptions up to 15th February as 4,37,915, and the available balance, after expenditure, on that date was 1,41,017. The chief items of expenditure were purchase of materials for making garments 91,125-2-10, purchase of comforts 60,093-5-4, relief 11,377-0-9, including Rs. 3,000 each to the French and Belgian Red Cross Societies respectively, and 1,000 for the Belgian refugees in London.

Bombay Millowners Association.

Annual Report.

BOMBAY, April 22.

The Annual Meeting of the Bombay Millowners Association will be held to-morrow, and, in anticipation of the gathering, the Committee's report reviewing the year's work has been issued. This shows that, after the outbreak of the war, a dozen mills resolved to stop working for some time. But the majority of factories continued to work more or less, having regard to the considerably cheaper cotton with which they were able to work. It was a source of gratification that all through the crisis the cotton industry was carried on with calmness, courage and a spirit of hopefulness which have demonstrated its inherent soundness in spite of the unprecedented depression and many economic difficulties caused by the war in all parts of the world. The problem of supply of chemicals and dyes which had been regularly imported from Germany, the Committee says, presented the greatest difficulty, but what prudence and business foresight could suggest was done. When peace conditions happily prevail, and the sooner the better, it would be time to make respectful representation to the Government on the prejudicial effects of embargo on raw materials for the use of cotton manufacturers in India, which, though disguised, is in reality a protective measure for the benefit of the cotton manufacturers of the United Kingdom. Fiscal autonomy for India has become inevitable. For it is only by such autonomy that staple Indian industries, of which cotton is not the least, can have free and full play. The committee, however, cannot refrain from expressing its unqualified satisfaction at the statesmanlike manner in which the Imperial Government have endeavoured to help all trade interests in the country and the steps it took in January of the current year to restore credit by making available considerably larger cash balances than were ordinarily made available for purposes of commerce and manufacture.

TELEGRAMS.

The Good Ship "Madras."

BOMBAY, April 22.

The Hospital Ship "Madras" arrived at Bombay yesterday, and the wounded soldiers on board were landed in Alexandra Dock.

BURMA.

Justice Young is Unwell.

RANGOON, April 22.

When the Chief Court reopened to-day after the Easter recess it was ascertained that Justice Young who had gone for holiday to Darjeeling had been detained in the Calcutta Presidency Hospital through illness.

Ticca Gharri Strike in Moulmein.

RANGOON, April 22.

The ticca gharri strike at Moulmein still continues, this being the fourth week. The gharriwallahs are determined not to renew their licences owing, it is said, to their objection to the present incumbent holding post of Municipal Hackney Carriages Inspector. The loss daily to owners of nearly 702 ticca gharries is reckoned at Rs. 600. Motor cars and buses are doing good business. The owners object to the Inspector on the ground that he is a private coachbuilder, owner of a motor garage and does private business which is in conflict with public duties.

PUNJAB.

The Punjab Legislative Council.

Publishing Disallowed Questions. *

LAHORE, April 22.

To-day's Council meeting was most prolonged. It began with the taking of oath of allegiance by Khan Zulfiqar Ali Khan, the new member and ended by the election of the Hon. Mahomed Shafi to the Imperial Legislative Council by a majority of non-official members. After the interpellations which covered a wide and extensive ground the Hon'ble Mr. Barron, Chief Secretary, before introducing certain amendments in the rules of conduct of legislative business called attention to the breach of propriety committed by an Hon. Member in allowing disallowed questions to be published in a certain newspaper. After an explanation and expression of regret by the member concerned his Honour observed that the publication of disallowed questions led to undesirable results, namely, comments on them, which should be discouraged as much as possible. On Mr. Mahomed Shafi proposing an amendment to the new rules the President asked him to put in written suggestions and postponed the consideration of the amended rules.

Military and Transport Bill.

The Punjab Military and Transport Bill was then introduced in a speech giving the whole history of military transport by Mr. Thomson, Revenue Secretary. The New Bill, he said, was consigned to secure improvement in the machinery of impressment and mobilisation with a maximum of promptness and efficiency.

Rai Bahadur Ramsaran Das then moved a resolution proposing the earmarking of 20 per cent of the sale proceeds of waste lands for the sanitation etc., of the new colonies. The resolution was opposed by Mr. Mahomed Shafi and Rai Harichand, but seconded by Bakshi Sonanial. Sir Michael Fenton opposed the resolution in a lengthy speech pointing out that the ear marking of the revenue was opposed to all canons of finance. The Hon. Mr. Mant, Financial Secretary, said that the resolution was not clear as to certain points which should be explained. The President pointed out that the resolution was based on false premises, and referred to the large grants made by the Government for the furtherance of the object Mr. Ramsaran Das had in view. The resolution was then withdrawn.

The Budget Discussion.

The members then began to discuss and make observations on the budget. Most of them referred to the splendid contributions by the province in the war, larger grants for education and sanitation, technological institute, and lawlessness. Two Sikh members repudiated on behalf of the Sikh community the crimes committed by the returned emigrants who had lost touch with the community and referred to the magnificent valour of the Sikhs on doing battle for the Empire. The official members then replied. The Hon. Mr. Godley, Director of Public Instruction, referred to the delay in framing the scheme of Technological Institute for the U. P. and spoke of the vagueness of the term. Technological Institute would come in time in Punjab. He said that the grants-in-aid were increased and that cost of universal primary education for the province would annually amount to 40 lakhs.

Suppressing Wagering Contracts.

The Hon. Mr. Thomson said that legislation was under consideration for suppressing wagering contracts and said that all classes of recruits could be taken in the Police Service.

Investment of Surpluses.

The Hon. Mr. Mant, Revenue Secretary, was pleased to find almost general approval of the policy of investment of surplus assets and explained that the term "lapsed grants" was really a misnomer and said that 3½ lakhs which was the income from investment would go to education and sanitation. As to the action of the Bank of Bengal in relation to the Indian Banks during the crisis the former was not under the control of the Local Government. As to Industries the Government could not put money in ventures where no commercial man would. He expressed his thanks to the Non-Official Members for their kind reference to his term of office as Financial Secretary.

The L. G.'s Lengthy Speech.

His Honour the President then made a lengthy speech reviewing the whole position. After referring to the financial aspects His Honour said that a country at war was seldom in such a happy position. This was, however, due to the British army and British Navy and referred with satisfaction to the thousands of the flower of manhood of the province doing battle for the King-Emperor in three continents.

కొండపాటలు

(రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు.)

II

ఒక్కనాడు ప్రవాసమందొంటిగాగ
 శరణువెగొమ్మచాయలు స్నిగ్ధమయిన
 లలిత నృత్యము నేయంగ నిలచియుంటి.
 అపుడు నెత్తురు గాలు గాయములతోడ
 కాలిసంకలలిడ్చుచు మ్రోలనిలచె
 బ్రాణమడరంగ నా సహవాసి శుకము.
 చిలుకచెలి యగ్గచాట్ల కన్నులను జూచి
 కక్కసించెను మనసు వెక్కిరిపు వెతిల,
 అంతలో శోషిలిన నయనాంతములను
 లేన నెత్తగ లేకట్ల లేననెత్తి
 కరుణనుగు చూపునాపయ గురియుచుండ
 నిందు ప్రీతిని వినిచె నీ కొండపాట

* * *

కాతుకమ్మ నిరాశచే గడ్డకట్టె
 మృదువునుపుర క్క మొలుకుచున్నది సఖుండ!
 కంటక నిరుంజయులు వెట్కగలవుతోట
 నార్దులిచ్చాచుకుల సయ్యటలాడ!
 విరియనట్టి కోమల కల-నీనికుంజ
 పుంజయులను సంవృత్తిగములు వెలార్చు
 బాలభ్రమరము నన్యాయంపంగలేరు:
 గహ-సంవృత్తిసౌందర్య మహితమయిన
 రాగివిలాసములు కానరావటంబు
 ఛాయలనువి స్ఫరిల్లు మంజుముఖురారి
 తీవలను తెగగెడెతురు తీవ్రమతులు:

* * *

సాదజనులినభ్రమరముల్ మెదలందగిన
 తావులేలేవు! గుప్తవృత్తిములు వెదకు
 రసికులు, లతాశీలద్రుమ మారకులగుదుర?
 పొడుగుగోనినపాలు రాచోపుసఖుండ!
 మంచి ముత్యాలగరులు ధరించదగిన
 మోగ్యప్రతీకమారిక యోరైసుమిల్లి,
 ప్రణయజనదంతపీడన భాగ్యకలన
 మోవిరక్తిమలూము తాంబూలదళము
 తన్నివి స్ఫరిశుట్టు విహీనుడెవడు?
 కన్నెకాళ్లరాణింబు లాక్షరసమ్మ
 గోడలకుమెత్తె దలఁచుముఖులను గలరె?
 పీతాశంకులకును వెనకెలియలే
 త్రాళ్లకును భేదమరయుని భక్తుడున్నె

(దేశ)

మందు నినుకయెడాయల మధ్యమందు
 నీరుగోరురంభలం బెంచగోరు నెవడ?

(కాల)

భాద్రపదకాళరాత్రుల నిద్రఁబాసి
 నలుగుపాటలుపాడు కొమలులకలరె?

(పాత్ర)

నక్కజోబానును సమర్పణమ్మకొఱకు
 నరయంగలదె? (సహస్ర) నామాళియందు

* * *

అత్తవెతిలరాపిడిఁ జెందియడలునెంత
 అంతిమపుర రసోదయచునుగీతి;
 పరిమళమ్ములుచవిగొని దరిసినట్టి
 భృంగములులకు పాటఁబాడించిగాని
 నాంధ్రితమరందమీ యడుప్రసవజనని.
 ఆలకింపుముకొండల యంతికమున
 దొనలతోఁ బాటు మధురజీవనముఁజిలుకు
 సాటలను రసరమణి కోలాటములను.

III

(క వి త)

జేటలయిన పుణ్యారణ్య వాటికలను
 బుట్టి తినుననుమారితోఁ బుట్టుగాగ

(వ సం త)

వెంగిలిని నిత్యకోమల స్ఫురణతోడ
 నిగురు టాకునెలల తేలియెండలందు
 సందమసియాడు నిగనిగలాహరించి

(గ్రీష్మ)

గ్రీష్మమాసజాతికలఁ జేరినజలిన
 స్నానగంధ కోజగుచ్చులు గడిగి

(వర్ష)

గంగబాలెంత యడికట్లు కొంగకుచ్చె
 లనగజాడెడు జలదరేఖాంబులముల
 నందికొనిలాగి చీర గానందగించి.

(శరతు)

తొలితనము న్న విశ్వరంగమ్మునందు
 నిందునెన్నిల తెలిచాంది నీలుగట్టి
 మొలకపచ్చలమ్రగ్గులు పుడవిఁదీర్చి
 శారదోత్సవ భోగమ్ము సలిపెదనీ.

(హేమంతము)

పచ్చిముత్యాల వాయనాల్ పంచికెట్లు
 ఉదయసతికాఁకు పచ్చపయ్యెదలుసాచి,

(శిశిరము)

పత్రవస్త్రావహరణ దుష్పవశతే
 చిన్నవోయిన కొమ్మల చిన్నలందు
 ఋతుహితన్నాన లాంఛనాతుకమరసి;

* * *

ప్రాణిభోగమ్ము నానందిపథకలిన
 మహదనంతసౌందర్య సామాజ్యమునకు
 వెనువలపుఁ గొన నారాటకెట్లుమంటి
 తడిసితిడియని తెలిపట్లుత్రాళ్లనలల
 భావశుకములు బంబాలునడఁగఁబన్ని;
 చిక్కినశిశిరములకు సచిత్రమయిన
 అమలవాగ్ధ కేళిరహస్యమధువు
 నామెతలు వెట్టుదాన నోయ్యారముగను

* * *

నాదుసౌందర్య విభవమ్ము, నాదుకేళి
 నాదుకన్నెసింగరమ్ము నాదుచేష్ట
 నాదుగీతియు, నాదుభీనయభరమ్ము
 సుందరమైన పూగప్రమానముట్లు
 అస్థలితమైన కన్నెసోమగముభాతి,
 కనుల, బూజించి, మనసుతోగారివించి,
 వాణిచేఁద్రావుచుండి రరిణరక్తి,
 పరిపరిధాల నర్చనాపరులనరులు.

జాలపుష్పము నంటిన పాపమనుచు,
 ముగుడవలేరేకు చెఱఁగులమాసికొనిన
 మధురతరుణిమ పూజనామాత్రమనుచు,
 అతుగుసోకిన కడ నెల్లనలుపు లబువు
 లగుచు ప్రాణకళలు రాజునంద మెంచి.
 కొలుచుచుండిరి భావవిన్యాసమున్ను.
 నిత్యకామార తరుణాభి జాత్యనగుచు,
 నింతస్పర్శకలంకము నేని యెఱుంగ.

ఆంధ్రోద్యమము.

ఈ నెల ౨౪వ తేదీ నాన్కూరులో శ్రీమాన్ విశ్వేశ్వరీ
 మూరి భావనాచార్యులుగారి యాజమాన్యముక్రింద సోక సభ
 గావింపబడినది. అట్టితేలి ప్రముఖ శ్రీధర వేంకటేశ క్షాత్రు
 గారు ఆంధ్రోద్యమమును గుఱించి హేతుభూతము, సహృద
 యరంజముగను నుపన్యసించిరి.

శ్రీక్షాత్రుగారు విదేశములకేగి గొప్పగొప్ప డరితుల
 యందుత్తీర్ణలయి సాంఘికశాస్త్ర మందమోఘమైన పాండి
 త్యమును గడించిరి. వీరు కలబడేశములయొక్క సాంఘిక
 శాస్త్రములను చక్కగ పరీక్షించి పఠించిరి. వీరచేరచియింప
 బడిన కొన్ని ఆంగ్లగ్రంథము లిప్పుడు ఇంగ్లాండునందు కొన్ని
 విశ్వవిద్యాలయములలో బరసేయగ్రంథములుగ నియమించఁబ
 డినవి. సమస్తముం దపారమైన పాండిత్యముగలదు
 మనవేదగ్రంథములు దదితరప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథములను
 సమగ్రముగ పఠించిరి. వీరు సంస్కృతమున మృదుమధురముగా
 నుపన్యసించగలరు.

శ్రీక్షాత్రుగారు మాపురమునకు ముహూర్త కొన్ని వా
 రములక్రితము విచ్చేసిరి. రెండువారములనుండి యువజన విద్యార్థి
 భిక్షుద్రి నమాజమందిరమునందు ప్రత్యేకసభ లేర్పాదించి హిందూ
 దేశముయొక్క ప్రాచీనసాంఘిక స్థితినిగుఱించియు, ఆధునిక
 సాంఘికస్థితినిగుఱించియు, వివిధవర్ణ జాతిభేదములను గుఱిం
 చియు, ఆధునిక సంఘసంస్కరణములను గుఱించియు వెట్క
 ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి.

నేడువారు ఆంధ్రోద్యమమునుగుఱించి గొప్పయువన్యా
 సమును జేసిరి. అట్టితేలి నీదిగున నుదాహరింపఁబడిన అంశ
 ములనుగూర్చి విపులముగా ముచ్చటించిరి. "హిందూదేశభాగ్య
 దయమును అపేక్షించువారలలో నే నొక్కఁడను. అట్టి అభ్యు
 దయమును బడయుటకు వెట్కమార్గ ములుగలవు. వానిలో
 మూడు అంశములు ముఖ్యములని తలచెదను. నే నేమిభాగ్యంశ
 ములు హిందూదేశోదరణకు గోడ్పడునని తలచితిను అట్టి
 పరిత్రాదర్యములతో మీరు ఆంధ్రోద్యమమును ప్రారంభించి
 తిరిగిన మీఆంధ్రోద్యమమునందు నాకమోఘమైన శ్రేయశ్శ
 దు. నేను మీకు నేడు విన్నవింపదలచిన యాడుకూత్రము
 లెన్నియనః—(1) హిందూదేశము భాషాప్రయుక్త కాష్ట్రము

అగ విభజింపఁబడవలయును. (2) దేశభాషయందు విద్య
 గణపఁబడవలయును. (3) రాజకీయవ్యవహారముల దేశభాషల
 యందే జరుపఁబడవలయును.

హిందూదేశము భాషలనుబట్టి గాష్ట్రవిభజన చేయఁబడిన
 యెడల ప్రతిజాతివారును వృద్ధి జెందుటకు అనకాశము గలుగు
 చున్నది. దేశభాష మాట్లాడువారియొక్క ఆచారవ్యవహార
 ములు దేశభాష మాట్లాడువారి యాచారవ్యవహారములకు
 విరుద్ధములుగా నుండును. పలుభాషలు మాటలాడు వారిని
 ఒకేరాష్ట్రమునందుండిన సంఘ సంస్కరణోద్యమము అభివృద్ధి
 జెందజేరదు. మన ముఖ్యోద్దేశ మగు ఏకజాతీయతకు గూడ
 భంగముగలుగును. ఆంధ్రోద్యమము హేతుకు మైనఉద్యమము.
 ఈ యుద్యమ మందు వాఙ్మత్యములకు గాని, తదితరులకుగాని
 దేవివిధమైన వైషమ్యమును గలుగజేయుటకు అనకాశములేదు.
 ఈ యుద్యమము వాఙ్మత్యములకే యెప్పుడు లాభకారి. ఏల
 యనఁ, మీరు వ్యయ ప్రయాసలతో ఆంధ్రరాష్ట్రమును సంపా
 దించితిరని శ్రమలేకదే వాఙ్మత్యములకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర
 మున్ను సమకూరును. ఇట్టి విభజన జాతియోదరణకు గోడ్ప
 డును. దేశభాషయము హేతువు. సంఘభావము వెం
 పొందును.

దేశభాషలయందు విద్యగలవగుటకు దేశభాష లభి
 వృద్ధి జెందుటయే గాక అన్ని శాస్త్రములు భాషాంతరీకరింపఁ
 బడుటచేత ప్రతివారు వానిని పఠింపఁగలిగియుండురు. ఇప్పుడు
 విద్య ఆంగ్లభాషలో గణపటవలన మన దేశాచారములను
 పఱచిపోవుచున్నాము. విదేశాచారములను అవలంబించు
 చున్నాము. ఇందువలన మన మాతృదేశమునకు గొప్ప ముప్పు
 నాటిల్లనై యున్నది. ఇప్పుడే పలువురు ప్రముఖులు మాతృ
 దేశమును పఱచి యున్నారు. కొద్ది దినముల క్రితమున
 సార్వభౌమిక శాసన నిర్మాణ సభలో గా. పానగంటి
 రామారాయనింగారు దేశభాషయందు విద్యను గణప వలసిన
 దను చట్టమును ప్రవేశ జెట్టినప్పుడు వెట్కమంది మనహిందూ
 ప్రముఖులేవానికి వ్యతిరేకాభిప్రాయ మొసంగియుండిరి. ఇప్పటి
 స్థితిగతులనుబట్టి యోచింపగా దేశభాషయందు పాండిత్యము
 సంపాదించినవానికి గురియైన దేశమున లీయక పోవుటచేతను
 వారిని ఆదరించు వారు లేమిచేయు పాండిత్యము నవించు
 చున్నది. మన పండితులు లేమిచే ఆంగ్లేయ పండితులను నాశ్ర
 యించవలసి వచ్చుచున్నది. అందువలన మన ఆచారములు
 నశించి విదేశాచారములు అవలంబింప వలసినవచ్చుచున్నది.
 మీ ఆంధ్రోద్యమము యొక్క ముఖ్య దర్శనములలో నిది
 యొక్కటియై యున్నందున మీయుద్యమము మిక్కిలి పవిత్ర
 మైనది. కావున ఆంధ్రులందఱు సంఘభావమును బూని నేరక
 ప్రసముగా ఆంధ్రదేశభాగ్యదయమునకును ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి
 కిని ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకును ప్రయత్నిం
 తురు గాక!

రాజకీయ వ్యవహారములు దేశభాషలయందు యుత్తుట
 కలన విదేశీసంపర్కము నశించును. విదేశీయుల ఆచార వ్యవ
 హారములలో మనము చొరపడుటకు మారుగా వారే మన
 ఆచారముల నవలంబింపవలసినవచ్చును. అట్లుచేయుటవలన మన
 లోనికి విదేశీయులు రావలసియుండును గాని వారిని మనము
 ఆదర్యపురుషులనుగా నుంచుకొనుటకు అనకాశముండదు.

చెన్నపురి రాజధానియందు దేశీయలకు ఆంగ్లభాషయందు
 పాండిత్యము సంపాదించువలెనని యున్నదిగాని అది కలలోని
 మాట. ఎన్నటికిని ఆంగ్లభాషలో మనకు పరిపూర్ణపాండిత్యము
 అబ్బుట దుష్కలము. అట్టిప్రయత్నము మనభాషయందు చేసిన
 యెడల ఎప్పుడు లాభకారిగా నుండును.

వక్తకావ్యాపార విషయములు ఆంగ్లభాషయందు ప్రక
 టింపబడినయెడల మనవక్తక మెట్లు వృద్ధిజెందును. మనవక్తకుల
 మాతృభాష ఆంగ్లముకానవేరదు ఆంగ్లములో వ్రాసిన విషయ
 ములు మనవక్తమున కెటుల తోడ్పడును. కాన మనవక్తక
 మెన్నటికి పెంపొందజాలదు. వాణిజ్యవిషయక ప్రకటనలు
 దేశభాషలందెప్పుడు ప్రచురింపఁబడునో అప్పుడే మనవక్తకు
 లెల్లును, మొదలైనవి వృద్ధిచెప్పును.

కావున ఓ ఆంధ్రీయహాజులారా! మీఆంధ్రోద్యమము
 మిక్కిలిపవిత్రమంత మైనది. మీఆదర్శములు ఆకాఘములు. మీ
 ఉత్సాహము ప్రశంసనీయును. కాన మీరు వెనుదీయక ఎన్ని
 యిక్కట్లులువాటిల్లినను మీయుద్యమమునందు పట్టునవిడువక
 కొనసాగింపఁ గోరుచున్నాను. మీరీయుద్యమమును పా
 సాగించినయెడల మీరు హిందూదేశమున కంతకు మౌగిదర్శకు
 లయి యుండురు.

పిత యువన్యాసాంతరము శ్రీకొండ వెంకటప్పయ్య
 పంతులుగారు క్షాత్రుగారి యొక్క యువన్యాసమును
 భాషించుచు ఆంధ్రోద్యమమునుగూర్చి తాము గుఱివారు
 పురమునందుపన్యసించుట సమజముగాలేదనియు ఆయ్యది

చరిత్రముగా నుండునది నడిచి ఆంధ్రప్రదేశ్ లయొక్క హృదయము బుద్ధిమంతులవలన అంధ్రప్రదేశ్ లయొక్క మాట నందరికీ సభాసభల కేరళముల బులకలెంకల చేసి. మేనెల 12-13 తేదీలలో విశాఖపట్టణమునందు సభా కేరళము కానట్లు కేరళాంధ్రప్రదేశ్ లయొక్క సభాసభలందరిని జయచేయునది ఆహ్వానముచేసి యుపసభ్యులను ముగించిరి. సుమారు నూరుమంది ప్రతినిధులుగా విచ్చేయుటకు నున్నట్లంది. నామముల నిర్ణయించిరి. తరువాత ఉపసభ్యులకు ఆగ్రాసభాసభలకు పంపింపుటకు సమర్థులగునట్లు సభాసభలందరినీ.

బాహ్యమున.

ఈనెల 18 వ తేదీన ఉత్తర ప్రాంతములలో ప్రధాన కేంద్రము కర్నూలు గారు (ఎం. పి. పి. ఎల్. జి) ఒక బాహ్యమున గావించిరి. నాటిసభకు పురమందలియు పుర పండలియు, బాహ్యముల విచ్చేసిరి. కర్నూలు గారు బ్రాహ్మణ సభ్యులను గూర్చి సంస్కృత భాషలో జరిపిరి. దానిని కన్న సీతారామకృష్ణగారు, కనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారు భాషాంతరికరించి సభ్యులకు విన్నవించిరి. వారియుపసభ్యుల సారాంశము లేను:-

బ్రాహ్మణులు తమ సభ్యులను సంస్థాపించుటలో తమకుగల హక్కులను పూర్తిగా బోగొట్టుకొనిరి. అందులను మన సాంఘికసభ్యులకు అన్యులమార్గదర్శకులను నిర్మాణ కర్తలుగనుండునట్టి దుస్థితికల్పించి. ఇదియే బాహ్యమున నాశమునకు పాటునైనది. మరియు మనకు పాపములయొక్క బ్రహ్మసమాజము నూతనపుంతలను చొక్కి వేద విద్యయొక్క సంస్కరణములను జేసి హిందూమతమునకు కళంకము చేర్చినారు. కావున ఇంతటితోనైన బ్రాహ్మణులు తమసభ్యులను కాపాడుకొని దేశకాలపాత్రములను సరించి చాతుర్వర్ణములయొక్క సభ్యులను నేర్పరచుకొని హిందూమతమును నిజవరైపుకొనవలసినదని నడిపిరి.

తరువాత నీక్కిడ సోకబ్రాహ్మణసభను సమకూర్చి దేని కోరికగాని బాహ్యములు ఆలోచించి సంఘమును ఏర్పాటుచేయుదుమని చెప్పిరిమించిరి.

కృష్ణాజిల్లా సంఘ ప్రచారము.

ప్రజాసరికాలము నుండి కావలసినయు, అందుకు తగు రీతిని దొరకనునారు బాహ్యమును నిర్మించుటయు, జిల్లా సభలనుండేమి, రాష్ట్రమునసభలనుండేమి, ప్రజాసభలనుండేమి, విశేషంగా గూర్చినను జేయుటయుగాక, ప్రజలకులను గూడ మన ఉద్దేశములను ప్రచారపరచుచున్నాము. శ్రీభక్తియుజేయుచున్న ప్రజాసభలలో దయాద్రోహదయముల గొందరు, పరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము ప్రజల కిచ్చుట కేరళ సురమని దృఢపరచియున్నారు. ఇప్పుడు జరుగుచున్న సభాసభలందు ఇందెయనులు ప్రభుత్వంతో జేయుచున్న సాయములనుజూచి నొరతనమునారు విశేష ఉత్సాహమునై యుధాసంతము కొంత పరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము ఇందెయనుల కిచ్చుట విధానమునని కొందరు స్పష్టముగ చెప్పియున్నారు. ఎల్లదలను మనకు వ్యతిరేకముగ వ్రాయుటయొకటి లండను ప్రెస్సుపత్రికగూడ ఇందు కనుగుణ్యముగ నే వ్రాసి యున్నది. అనేక లక్షలకొలది జననాశముజేయుచున్న విరోధాసంగ్రామము చాల విచారమును సంతోధమును కలుగజేయుచున్నది. ఏదో కొంతమేలునుగూడ జేయులాగున కనబడుచున్నది.

కాన మనమిందుకైనను ప్రయత్నముజేయక, ఉర్రకుత్సా దరభరణము జేయుచు నిద్రించితిమి, దూరమున తగుకుమనుచున్న బంగారము మనస్వాదనము కాక పోవును. విద్యుట వికారించుట వెల్లెత్తము కాబట్టి కొంచెముమేల్కొని సర్వతంత్రపరిపాలనమునకు అర్హులము కాదగియున్నది.

మనము ముఖ్యముగ జేయవలసిన పనులన్నియును ప్రస్తుతము ప్రతినిధుల సేవననుకూల వరకాశముగల సంఘములలో ఎన్నికలు జరుగునపుడెల్లను ఓట్లను ప్రోత్సహింపవలసి మంచి భావనీ సభ్యులుగ నేర్పరచుకొనులాగున జేయుట చాల ముఖ్యము. అకేలు బోర్డులలోను మ్యునిసిపాలిటీలలోను అనవలసినటులు అనేకములు రాగలవు. అట్లెనయమున ఓట్లకు గునినానామములన్నిటినిగనంతము వారిలో గలసి నూనూనూది ప్రజాక్షేమము పోషించి నీక్షుకొనులాగున జేయవలెను.

చంద్రుడి, కొన్ని మంచి యూనియనులకు మొంపు నున్నది. కవి కారమిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరి అభ్యుదయకామము కలిగినవెంటనే ఆయా యూనియనులలో పనిచేయుటకు గాని ప్రోత్సహము కలుగజేయుటయగును.

మాదెనకి, ప్రతిముఖ్య గ్రామమునుండియు జిల్లాసంఘమునకు మొంపు ఏర్పడవలయును. బ్రిటిషుదొరతనమువారి సామ్రాజ్యమున, ప్రజలకు ఏమడుపాముకావలసినను, గొప్ప సభల ద్వారాగాని, యనేమలచే సంతకములు జేయబడిన యర్జీలద్వారాగాని, వాస్తవతీకలద్వారాగాని, విశేషపర్యాయములు నొక్కి పుచ్చుచుచినగాని, మనమువేరవేరకును విషయము ఎల్లరకు విశగమేగాని, అందు కనుగుణ్యముగ మనము నడచుటలేదు. జిల్లాసంఘమునకు అన్నివైపులనుండియు ముఖ్యులందరు మొంపుగాజేరుట చాల నావశ్యకము. మొంపు సంఖ్య ఎంతవెచ్చుననెడి సంతలాభముగలదు. మనకృష్ణా జిల్లాసంఘమునకు ఆధునాధుము నొక సహస్రమైన నుండవలయును. ఇంద కాదాత్యులుగల కృష్ణాజిల్లా యందు సంవత్సరమున కొకరూప్యము చంగా ఇయ్యగలవారు వేయిమందిలేరా! ఏదో నిరసనచే యూరరున్నామగాని, కొంచెముకను తెరచి, స్వతంత్రపరిపాలనాధికారము సంపాదించునది ఇందుక తలపెట్టితిరా కొలదికాలములో వేయిమందికాదు పదివేలమంది మొంపు చేరగలరు. కావున వనేకప్రయత్నములు గలరని ప్రభావ్యతినొంది, చిరకాలముండి రాజకీయవిషయములయందు ముందంజవేసిన మనజిల్లాకు మార్గాదకలుపలాగున ముఖ్యులందరు వెంటనే మొంపుగా జేరుట విధానము. జిల్లాసంఘ మొంత సమీక్షకులిగి యుండిన సంతప్రచారముకలదు. దేశాభివృద్ధితో జేయవలసిన పను లనేకమున్నవి. ద్రవ్యములోపము చే కొనసాగుటలేదు.

నాల్గవది, ప్రతితాలూకా గ్రామముందు తాలూకా సభలను అన్ని ముఖ్య గ్రామములందు పీఠేతసభలను ఏర్పాటుచేసికోవలెను. ఇది చాల నావశ్యకము. ఇందుకు సాయము కావలెన్న మా ప్రావెలింగ్ కెక్టరీగారిని పంపగలము. ఇట్టి సభలు ఏర్పడినగాని స్వతంత్రపరిపాలనాక్రమము అలవాటు కాబడలేదు. వీనివలన, అచ్చటచ్చట దేశోపకార చింతకలవారు బయలుపెడలుదురు. వారిని జూచి యనేకులు ఉత్సాహభరితులై ప్రజాక్షేమమునకై పాటుబడుట యవసంభింతురు. మరియు, ఏనందర్పమునచ్చినను జిల్లాసభకు తోడ్పడుట ననేక ఉపకారములను పొందవచ్చును.

విదగది, ప్రతిముఖ్య గ్రామమునకు జిల్లాపత్రిక సోకవలెను. మద్రాసు పత్రికసోకటియు, జిల్లా గజటు నొకటియు తెచ్చిరనుకొనుట మంచిది. మాపసమంధ్యకన్యాయును నుండిన ప్రయోజనము లేదు. దేశీయగంతులన్నిటిని జెలియు మందుట మిక్కిలియవశ్యకము. ఈవిషయము విస్తరించి వ్రాయ వలసినయు. జిల్లాసంఘపుసంగతులన్నిటినికృష్ణాపత్రిక యందును ముఖ్యము ఆంధ్రపత్రికయందును ప్రచురించుచుందుము. వారమున కొకసారి వెలుకడు కృష్ణాపత్రికచందా సంవత్సరమునకు మూడురూపాయలుమాత్రమే. ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రికకు నందా సంవత్సరమునకు రు 15-0-0 లు; వారపత్రికకు రు 3-0-0లు. కృష్ణాజిల్లా గజటు చందాసంవత్సరమునకు రు 2లు మాత్రమేయున్నది అందు గనన మొంపుప్రచురములు మాలోకలోబోర్డుల మ్యునిసిపాలిటీల ప్రచురములు జూడగలను. ప్రసంగతులను మనము నిలిపిదేశాభిమానమును ఆత్మగౌరవమున మేల్కొల్పి, ఎవ్వరిచేత నగుసంతకరకు వారు శ్రద్ధజేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

వేమూరి వె కటమబ్బారావు.

బందరు

తెక్రటనీ

చెన్న పురరాష్ట్రీయ సాంఘిక సమావేశము.
నవంబరు 1915
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

- మ॥ ఎం. చెంగయ్యపంతులుగారు (బి. ఏ. బి. ఎల్.) కార్యదర్శులు.
- మ॥ జి. వి. కెరమయ్యగారు (బి. ఏ. బి. ఎల్.)
- మ॥ సి. కేంకట కృష్ణయ్యగారు (బి. ఏ. బి. ఎల్.)
- ఈ సభ నెలవారీ మేనెలలో 6-6 తేదీలయందు జరుగునని యదవరు తెలియె యందురు. ఆహ్వానసంఘము వారు చర్చావిషయములను తెలుపవలసిన మహాజనులను పత్రికాముఖమున కొరక వారికి ప్రత్యుత్తరము లేవియును వచ్చియుండుమిచేసిస్తోందిత్తు తీర్మానములను లిఖించి ప్రకటనాగ్రామముకంటెరి. పాపకమహాశయులు వీనినిగూర్చి యభిప్రాయముల నేవైన తెలుపగోరవో మేనెల 1 వ తేదీనాటికి సన్మాన సంఘకార్యదర్శుల కండుకట్టు పంపుపార్థితులు. సభజన్మప్రదముగ నెర జేరుటకు ప్రతినిధు లధికము. వచ్చుట యవసరముగా నన్ని జిల్లాల వారు

ను ప్రతినిధులు శిఖ్యముగ నెన్ని ఏజిల్లానుండి వచ్చిందరు ప్రతినిధులు వచ్చునదియును కార్యదర్శులకు తెలుపగోరవలసిన సన్మానసంఘమువారు వ్రాయుచున్నారు.

సన్మానసంఘమువారు ౧౯౧౬-౧౯౧౭ తేదీనిజరిగిన సభలో నంగీకరించిన తీర్మానములు.

(౧) సన్మానసంఘసభ్యులుగాక తక్కినప్రతినిధులందరును తలకొక ర ఆణాలు ప్రతినిధికట్టుము నియ్యవలెను.

(౨) ప్రేక్షకులుగూడ సభకు రానీయబడుదురుగాని వారికి ప్రసంగించుటకుగాని అభిప్రాయ మొనగడుటకుగాని అధికారముండదు. ప్రేక్షకులుగ రాగోరువారు 3-౧౯౧౯౧౯ వ తేదీలోపుగా కార్యదర్శులకు(వాసినవో) వారు టిక్కెట్లనిచ్చెదరు. ఆటిక్కెట్లనుమావినవారినిమాత్రమే సభకురానిచ్చెదరు.

(3) మ॥ చెంగయ్య పంతులుగారు వ్రాసిన చిత్తు తీర్మానములను సంఘసంస్కరణ సంఘముల యంగీకారము కొరకు ప్రచురపరచవలెను.

చిత్తు తీర్మానములు.

(౧) రజస్వలా వివాహములు చేయుట హిందూ సంఘమునకు లాభమునకలిగించుటకు ముఖ్యమగు సంస్కరణములలోనొకటి. కాస్త్రములన్నియు నీరజస్వలా వివాహము నంగీకరించినను అంగీకరింపకున్ననుగూడ హిందువులందరు నీసంస్కరణము నామోదించుటయొక్కమని ఈసంఘమువారిభిప్రాయపడుచున్నారు.

2. (ఏ) ఆడుపిల్లలకు 11వ ఏడు రాకమునపు వివాహమును 15 వ ఏడురాకమునపు పునస్సంధానమును చేయుట నిరసింపబడవలెను.

(బి) మగపిల్లలకు 16 వ ఏడురాకమునపు వివాహమును 21 వ ఏడురాకమునపు పునస్సంధానమును చేయరాదు.

(సి) వధూవరులకు వయసునందు విశేష భేదముండగూడదు.

(డి) మగపిల్లలకు 16 ఏండ్లలోపుగా వివాహముచేయుటను పాతకాలా కార్యనిర్వాహకులు నిరసింపవలెను. 16 ఏండ్లలోపుగా వివాహమైన మగపిల్లలను పాతకాలలలోచేర్చుకొనకుండుట కధికారముకలిగియుండవలెను.

(ఇ) కన్యాశుల్కవరతులములను మానివేయవలెను.

(యఫ్) వివాహవ్యయములు చాలవరకు తగ్గించవలయును అని ఈసభవారిభిప్రాయపడుచున్నారు.

వితంతువులకు వివాహముచేయుట యవసరము. చేయదగినది. దానికి ప్రోత్సహ మొసంగవలయును. వితంతువులగుస్త్రీలు దేశసేవకర్తలగుటకును నొరమునకు భంగము కలుగకుండ తగినధనమును సంపాదించుకొనుటకును వారికితగిన ప్రావీణ్యమునుకలిగించి వారిస్థితిని మెక్కువచేయుటకు ప్రతిజిల్లా యందును, తగినయెర్పాటులను చేయవలయునని ఈసభవారిభిప్రాయపడుచున్నారు.

విద్యాభ్యాసము చేయుటకును దేశోపయోగ కరములగు వితరపనులను నేర్చుకొనుటకును విదేశములకు వెళ్లినవచ్చిన వారిందరిని మరల మతమున చేర్చుకొనుట కట్టియభ్యంతరములను కలుగజేయగూడదని ఈసభవారిభిప్రాయపడుచున్నారు.

విదేశ సంచారమును చేసినవచ్చిన వారితోడను రజస్వలావివాహ సంబంధము గలవారితోడను, వితంతువివాహ సంబంధముగలవారితోడను వారి బంధువులతోడను, స్నేహితులతోడను, వివాహసంబంధములను పక్షిభోజనములను జరుపుటకెట్టి యాక్షేపణయు నుండరాదని ఈసభవారిభిప్రాయపడుచున్నారు.

6. (ఏ) హిందూస్త్రీలకున్నతవిద్య నేర్పుట.

(బి) పక్షిభోజనములను చేయుటవలనను, వివాహ సంబంధములను చేయుటవలనను, ప్రతివర్ణములోను గల యంతెక్కుల నేకము చేయుట

(సి) హిందూసంఘము నందలి నిష్పాతులకు విద్య నేర్పి వారి సంఘస్థితి బాగుచేయుట.

(డి) మద్యపానమునకు ప్రోత్సహ మొసంగు పాకర్యముల నన్నిటిని తొలగించుట.

(ఇ) వ్యభిచారిణులను దేవదాసీలనుగా నియమించుట యను వారిచే వివాహవ్యత్యనముల యందు స్పృహకులు జరిపించుటయును నిరుత్సాహ పరచుట.

(యఫ్) వ్యభిచారిణుల సంతానము ఆడుపిల్లల కందజకును విత్య నేర్పి వారిని వివాహముచేసికొనునట్లు ప్రోత్సహ పరచుట.

అనునీ సంస్కరణములు ఆవసరమనియు కోరదగినవనియు ప్రోత్సహింపబడవలెననియు నీ సభవారిభిప్రాయ పడుచున్నారు.

7. బ్రాహ్మణ వితంతువుల యుపయోగముకొర కొక భోజనగృహము నేర్పరించి యుపాధ్యాయులుగ నుండగోర బ్రాహ్మణ వితంతువులకు దొరతనమువారు సహాయము చేసినందుల కీసభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వందనము లొనర్చుచు ప్రతిజిల్లాకు సభము మొక్కొక్క గృహమునైన నిట్టి గృహముల నేర్పరచ వలయుననియును ఈ సభవారు విషయ పూర్వకముగ నూచించుచున్నారు.

వృత్తాంత లేఖలు

హైదరాబాద్.

(మాదిలేఖరి వద్దనుండి).

గౌరవములు.

నెలవారీ పత్రము 21:- శే 12 ని మొదలు శే 15 ని వరకు అయిదవవార్తా దినములు జరిగినవి. రెండుమాడు మేలు దొంగలపాత్రైనవి. కన్నము జేసిన ఇంటికే మరల కన్నము పెట్టి దొంగిలించుచున్నారు. ఎరుట నిలువబడి తగవులాడియు నూడబెరుగుకొని పోవుచున్నారు. పోలీసువారు హెచ్చరికపడ కోరుచున్నారు.

దేవాలయము.

రంగ నాయకుల పేటలోని ఆహోబిలమఠము, దేశిగురుల దేవాలయము అను రెండు ప్రాంతములను దేవాలయమున తగవులు బలమగుచున్నవి. ధర్మకర్తల లూరకుండుడన్న ను నూరకుండనిచ్చుట కనుపడదు.

రెండవవార్తా లేఖ పేయరు ఆఫీసు మొదటి

17-4-15 నది జరిగినది. నెలవారీ పత్రము రామాను

జానార్యము బి. ఎ. బి. ఎల్. గా రేపరచుకొనబడినది. వస్తు లేఖలు సరిగానుండునందులకు కొరతగానిన సరిగరానందులకు విచారణజరప తలపెట్టబడినది.

దీప్తి కలెక్టరుగారి హెచ్చరికను స్వీకరించు.

వీరిధర్మమున కరణము లిచ్చుకొనుచుండిన మామూలు తప్పినదని కరణములు స్తుతించుచున్నార.

ఎలుకలు.

ఒక అంగడిలో చిట్టెలుకపోవగా నిరికింపబడి ఎలుక తలను మరకొన్ని ఎలుకలుతిన్నవి. సజాతి జంతువులనుట వీనికి సాచారమా?

20-4-15 నది ముత్తరాజు సుబ్బరామయ్యగారి పాతశాలకు సంబంధించిన చర్చాసంఘపు సాంఘికకోత్సవము (బ్ర.శ్రీ. వే. నెలకటరాయశాస్త్రిగారి సభాధిపత్యము క్రింద జరుపబడినది.

బందరువార్తలు.

(మాదిలేఖరి వద్దనుండి)

క్రిందవార్తా దీక్షాసంరక్షకు సంఘము.

బందరువార్త (పిలు20):- ఈ సంఘముయొక్క సభ్యుల వార్తా కోత్సవమీ నెల 18 వ తేదీ ఆదివారమున జరిగినది. ఈ సభ్యుల ముఖ్యముగా మిక్కిలి కొనియాడదగిన ఉపకారము చేయుచున్నది. ఈ సంఘము క్రింద నాలుగు రాష్ట్రపాతశాలలు పట్టణములో నలుప్రక్కల స్థాపించబడి బీదవారులకు ఉచితముగా విద్య నేర్పబడుచున్నది. ప్రతిపాతశాలలోను ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులుండి మూడు 50 మంది విద్యార్థులు చదువుచున్నారు. గతసంవత్సరపు కార్యనిర్వహణను బట్టిచూడ ఈ సంఘము నకు చందాలకల్లును విరాళములకల్లును రు 890 లకుపైగా వచ్చి రు 900 లకుపైగా ఖర్చుకాబడినది. శ్రీ బోధామహారాజుగారు బాలికలకొరకు రు 2000 విరాళ మొసగియున్నారు. అందులపై కల్లు గతసంవత్సరమునందు ముఖ్యము నందలి బాలికాపాతశాలలో చదువు ఇద్దరు విశేషపులకు నెలకు రు 5-10 చొ॥ విద్యార్థి వేతనమిచ్చుచుండిరి. అయిదరు విద్యార్థులును సంఘ సేవచేయుటకు వాగ్దానముచేసి యెంకో శ్రద్ధతో విద్యభ్యసించుచుండిరిగాని దురదృష్టవశాత్తూ మూడు 5 రోజులక్రిందట ఒకరును, 4, 5 రోజులక్రిందట ఒకరును కాలముచేసిరిని వివరము మిక్కిలి రుఖకరముగానున్నది.

ఈ సంఘము బీదవారులకు విద్యచెప్పటయేగాక, బాలికులకును బాలికలకును పాఠశాలలు వర్తకులను జరుపుట, వికలాంగులకు సహాయముచేయుట మొదలగు నితర మహత్కార్యములుగూడ చేయుచున్నది. అయినను మా పురవాసులు ఈ సంఘసభ్యులకు తగినంత ప్రోత్సాహము చేయుచున్నట్లు కనుపడదు. సంఘాధ్యక్షులకు మరల (రా.శ్రీ), వేమూరు రామచంద్రరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు నెలనెలకు గొప్పచందా నిచ్చుటయేగాక సంఘాధ్యక్షునికి నిరంతరము పాటుపడుచు పురముల కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుచున్నారు. వారి దానములు గుప్తములు. వారి దేశభావమును నిరూపించు. వారి పరోపకార చింత ఆనందము. సంఘకార్యదర్శిగారు జేమూరి రాంజీరావుగారు సంఘకార్యములయందు ఎక్కువ ప్రాధాన్యతతో పనిచేయుచు ఆనేక విధముల దీక్షయను సమకల్పి యీ రథమును నడిపించుచున్నారు. వీరిద్దరును సర్వేశ్వరుడు తోడ్పడు గావుత. వార్షిక గౌరవ సమయమున మరల (రా.శ్రీ), అయ్య

దేవర : కాశీశ్వరరావుగారు "మానవసేవ"ను గురించి యొక చక్కని ఉపన్యాసమిచ్చిరి. హిందూదేశము పాశ్చాత్యదేశముల పోటీతో సంఘటన మొనర్చుచున్నది. ఆధునిక శాస్త్రజ్ఞానమునందు పాశ్చాత్యదేశములకన్న మనదేశము వెనుకబడుటతో పోటీలో నెట్లు చాలకష్టముగానున్నది. అందుకు ముఖ్యకారణము విద్యాభ్యాసము. శిల్పమును, కన్నమును, ఇతరపని పాటలవారును విద్యావిహీనులగుటచే మనదేశము కన్నవిధముల దీనదేశ ప్రాప్తిచినది. రాజకీయపక్షముల బాండుకు గాని, కమ్యూనిస్టులకును ఆధునిక పద్ధతులవలంబించుటకు గాని మనము వెనుకబడుచున్నాము. కాన ప్రతిదేశభావినీ యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము విద్యాభ్యాసమేయి. స్వామి వివేకానందులవారు చెప్పినట్లు ఏబదిసంవత్సరముల వరకును హిందూదేశీయులు, దేశాధిపతుల ముందుండి యితరమతములను మరచిపోవలయును. శ్రీనిధి వ్యాసంప చేయవలయును. దేశభావ లభిస్తున్నప్పుడందలయును. అందుకే ఆంధ్రదేశమును పూర్వకతో కొనసాగించవలయును; స్వగౌరవ స్వప్రాణాక్షణములకు ఆయుధభావమును తీసివేయుచుకొనవలయును. ఈ సుదలగు సంఘము అత్యంత గంభీరవాక్యములతో నుపన్యాసమును ముగించిరి. మిమ్ముల కందనములతో సభముగించిరి.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ.

రాజ్ పు ఆంధ్రమహాజనసభతో బాటు ఆంధ్రవిద్యార్థి సభనుగూడ జరుపు విషయమై ప్రతికామాలమున నివరకు ఆనేక వ్యాసములు బయలుపడెడి ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకములకుగూడ నెక్కినవిషయమే. ఈ సందర్భమున మాపట్టణములోని విద్యార్థులందరూ కలసి గడచిన ఆదివారము సాయంత్రము పురభవనమున నొక సభచేసి ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ యవసరమయిన అట్టిసభను ఆంధ్రమహాజనసభ వెంటనే జరిపిన శ్రేయోదాయకమయిన తీర్మానముగొనిరి. పెద్దలసహాయము లేకయే మాపుర విద్యార్థులు తమలో తాము సభజేసికొని దానిని జయప్రథముగా నెరవేర్చుటజూడ, ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ తప్పక జయప్రథముగని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును. ఇతరపట్టణముల విద్యార్థులగుడ వెంటనే సభలు జరిపి తమ తీర్మానములను ప్రకటింతురుగాక.

జైజవాడ వార్తలు.

(మాదిలేఖరి వద్దనుండి)

జైజవాడ : కాంగ్రెసు కమిటీ.

జైజవాడ పత్రము 19:- 1914 సంవత్సరం దిశంబరు నెల చివర వారములో నీకమిటీ సాపేక్షమిచ్చి ప్రాంతీయ కాంగ్రెసు కమిటీకి కాభాసంఘముగ సంగీకారమును బడసినది. 1915 సంవత్సరములో పనులు నెరవేర్చుటకై కాంగ్రెసిస్టులకు సంఘముల నెన్నుకొనటకును ఇంక నితరమైన విషయములను గూర్చి చర్చించి తీర్మానములకును ఈ కమిటీ యాదరణక్రింద నొక మహాజనసభ చేయుటకు ఈ దిశంబరు నెల 20 ను-రా-రా శ్రీ, దాసుమాధవరావు పంతులుగారు రా. భక్తధర్మత వహించిరి. 1వ తీర్మానము. రావుబహద్రుల తాదంకి వెంకట నరసయ్యగారు ప్రెసిడెంటుగను, బి. జి. కే. అయ్యంగారు కార్యదర్శిగను, అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, దాసుమాధవ రావు, గోపాటి లక్ష్మీనారాయణ. తుంగపాటి శేషచలరావు, మంచాల వెంకటసుబ్బారావుగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గను ఎన్నుకొనబడిరి. 2వ తీర్మానము. రానున్న తృతీయాంధ్ర మహాజనసభకు, చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభకును, ద్వితీయాంధ్ర దేశగ్రంథ భాండారాగారసభకును ప్రతిగ్రంథ నెన్నుకొనుట. 3వ తీర్మానము. వార్షిక ప్రభుత్వ గారవి ఇంక ప్రైవేటుసంకీర్ణములు రాజ్యపరినిధిగ నుండునని జాబ్బి సార్వభౌమునికి మనవి యంపుట. 4వ తీర్మానము సంయుక్త పరగణాలకు ఎక్కిత్యా టివ్ కాన్ఫెరెన్సులకు విరాళంబిచ్చినందులకై ప్రజలకు కలిగిన యసంతుష్టి ప్రభుత్వమునాటికి మనవిచేయుట.

ఆనకట్ట.

ఈనది చాలభాగము పూర్తియైనది. వర్షకాలమునాటికి యెనున పూర్తికాదని భయపడితిమి కాని ఈనదిని చేయించుటకై రావుబాబాయి తోట పేరయ్యనాయుడిగారి కత్తిసామర్థ్యములను నింతెక్కిన పూర్తి కాబడినది. నడిఎండలో సహితము వారు పనిచేసిన నెలలుండి పనిచేయుచుటమాచిన ప్రతివారిని పొరిపట్టుదలనుగూర్చి తెలిసికొనుటకు వీలుకలదు.

హిందూ బాలికాపాతశాల.

హిందూ బాలికల కై ప్రభుత్వము రాంధ్రదేశ ఇరువు సభ్యునించుటలను కలుగుచున్న మనసాంఘిక సత్తులను కొలవించుటకై బాదాపు నాలుగుసంవత్సరముల క్రిందట, మ-రా-రా శ్రీ తుంగపాటి శేషచలరావుపంతులుగారు బాలికా పాతశాలను స్థాపించిరి. ఇప్పుడు బాదాపు 60 మంది బాలిక లీపాతశాలముకల్లాభము పొందుచున్నారు. ఉత్తమతరగతి

బాలికలు రఘునాథమువారిపూర్వో సహా నెన్నుకొనినారు అనగా సంస్కృతభాషలో మెట్రిక్యులేషన్ విద్యార్థిలో సమానమైన పాండిత్యమును బాలికలు పొందుచుచిరి. చాలమంది శ్రేష్ఠమోక్షమును, భాగవతమును పఠించివారు. ఈ పాతశాల లేకపోయి యుండియుండల ఈ బాలికలందరు ఏమియిట్ల నున్నారో నెల్లి లూకును వాస్తవో లే? మరియేమి వాస్తవో పర్యవసాది కిసి మిసిపండుగ, బూడిదబుడవారము మొదలగు పండుగలకు తలంపు చుండెడివారలయి యుండెడివారు ఈ పాతశాలని త్రమై శ్రీశేషచలరావుగారు నేటివరకు తమ స్వంతద్రవ్యమును రు 2-3 వేలకు ఖర్చుపెట్టివారు. ఇకనుండు ఈ పాతశాలను ఎవరై నజరిపెడి 2వయ్యర రు 500 ల మూలభాగముగాని లేదా సంవత్సరము 1-కి రు 240 లకుగాని తా మొసగుటకు నిర్ణయగనుండునని శ్రీపంతులువారు ప్రాధాన్యముగొన్నారు.

ఈ పాతశాల విద్యార్థులకు బహుమతుల నొసగుటకై ఆర్థికశో మునగు గారగు టి. ఆర్. నరసింహయ్యగారి కాశ్రీగారి యధ్యక్షతక్రింద సభ్యులపడి బహుమతులొసంగ బడినది.

తిరువూరు వ్యవహారము.

తిరువూరు జమీందారులకు శ్రీరాజావెల్లంకి చినవేంకట్రామారావు బహద్రుగారు చరపోవుటలను ఆమనగారిమైన నరు కుమారులకు గార్జియన్ గా తనను ఏర్పాటుచేయుటలనైన దనియు, తనభార్యగారు శేలురాజాగారి మైరలకు గార్జి యన్ గనుండే మొదలగుసంగతులతో విలునామాను ప్రాసి యుండలేదనియు ఆమనభార్యగారు జిల్లాకోర్టులో పిటిషన్ పెట్టుటచే ఈ గార్జియన్ పిటిషన్ ఫయిసలుగుపర్యంతము తుర్ల పాటి వానుదేవయ్యగారిని రిశీమరుగానుండునటుల కోర్టు వారు నియమించివారు.

వేసంగి నెలపులు.

మాయూరిపాతశాలలో పరీక్షలు జరుగుచున్నవి. 28 తేదీతో పరీక్షలు పూర్తియై నెలపులొసంగబడును. తిరిగి జూన్ 24 తేదీతో తెరువబడును. సబుకోర్టు రు 2 తేదీని మూయుబడినది. మనసబుకోర్టులు మే నెల రి తేదీని మూయుబడును. అప్పుడే వేసంగి ఎండలు మాడ్చివేయుచున్నవి. ఈ ఎండలలో సామాన్యముగ ఎవరును బెజవాడలోనుండుట కిష్టపడదు.

జమాబంది.

ఇప్పుడు ఈ తాలూకాజమాబంది జరుగుచున్నది. మనుషటివలెగాక ఇప్పుడొక క్రొత్తపద్ధతిని ఏర్పాటుచేసినారు. ఏకైకైత్రపద్ధతి నేర్పించినను సావము కరణములకు మాత్రము ద్రవ్యములముట నిక్కడనుండి అక్కడకు అక్కడనుండి ఇక్కడికి మాయూరపాత తప్పటలేదు. కరణములు సహితము ఈ పాదను తగ్గించుకొనుటకైనను ప్రయత్నింపకుండుట కడు కోచనియును. పశువులు సహితము ఒక్కొక్కప్పుడు తమ మీదిబరువుకు క్రిందనే యుటకై ప్రయత్నించుచుండును గాని ఈ కరణములు మాత్రము ఆవిషయమై తలంచవలెనను తలం చుటలేదు.

కరణముల తీతము అభివృద్ధి చేయుడని గౌరవ నియమగు పి. కేశవస్వామిగారు ఒక తీర్మానము నుపహరించి నప్పుడు జె. యెన్. అట్లీక్ సజ్ గారు ఇచ్చిన జవాబును చూచియెను కరణములు మేల్కొనక పోవుట కడు కోచనియును.

య్యంగి సాటిలే.

ది:వహి వానుమంతిరావు పంతులుగారు వైరువెన్ గ చచ్చిపోవుట రోడ్డుమంచినిలికి వచ్చినవని వ్రాయుటకు చాల సంతసమగుచున్నది. రైలుస్టేషన్ వద్ద రోడ్డు వికారముగ చేయుటకుచే చాల సౌఖ్యముగనున్నది. బజారులో బండ్లను విడుచుటచే చాల కష్టముగనుండెడిది. అందుచే ఆ దారిని వెళ్లుట ప్రాణసంకటమయ్యెడిది. ఇట్లవ ఈ స్థలమును మార్చి మరయొక వికారమైన ప్రదేశమున నుండుటకు ఏర్పాటు చేయుటకున్నది. ఇందువలన ఆ బజారు చాల వికారముగ చేయబడి చూడుటకు చాల అందముగనున్నది. ఈ సంవత్సరమున మామురిసిపత్ కాన్ఫెరెన్సువారికి, ముఖ్యము చెన్నుకో గాడికి ఒకరునని చేయుచున్నాము. గతవార్తలపేటలో ఉండెడివారిందను ఉద్యోగములు. పేట చూడుటకు చాల అనుముగనున్నది. ఇందలిజనులు సౌఖ్యమునకై వాళించుటకై యున్నారు. ఇట్టి పేటమధ్యను, బండ్లదొడ్డికొని గానికొనిచారు. ఈ బండ్లదొడ్డివలన కలగుచున్న పాద ఇతరని ప్రాయుటకు వలనపడెను. బండ్లవరుస బయటజేరే నేరి ఒక గంటవరకు దారి భారీకాదు. ముఖ్యులనియ, కండ్లనియను ఈ బండ్ల గాలి భూరి నిండును. ఈ కష్టము తొలగించుటకై ప్రయత్నించుట ప్రయత్నినికి కర్తవ్యమైయున్నది. క్రొత్తగా కాన్ఫెరెన్సు గుగ నెన్నుకొనబడిన బండ్లదొడ్డి వెంకటప్పయ్యగారి నిమ. యమై పాటుబడ వలసియున్నాడు.

భారత ప్రభుత్వము!

కొద్ది కృత్యములే గలవు!

మంచినమయము!

బరొపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) భారత అగ్రాణు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. మా ప్రకటనలలో
ఇది మొదటిది. ప్రకటించుటకు, అంశములను ప్రకటించుటకు ముద్రించిన పుస్తక మిది కాదు. ఇతరులు ప్రపంచ
యుద్ధమును బోధించుటకు ద్రవ్యమును కలిపి విక్రయించు అంశము కాదు. నిజముగా "బరొపాఖండము" జర్మనీ
సైన్యముచే గలగల యుద్ధమునందు విజయించి పొందియున్నది. ఈ యుద్ధచరిత్రమును అందరు చక్కగా తెలుసుకు
టకు జర్మనీ యుద్ధమును మొదటిసారిగా జరిగినదియును లెచున్నది. బరొపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము
కేరళగోరువారు ఈ మొదటిభాగమునందు తెలుపబడిన యాచరణముల క్రమముతో జరిపిరికలెను.

జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా హంగేరీలు నిర్మాణము, గతకాలమున విరోధాలోకరిగిన మార్పులు, జర్మనీ
యొక్కాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయులకు ముందుండినది. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మాటుబాటులు. జర్మనీయొక్కాధి
పత్యము ఈ చక్రవర్తమునకు, అధికారవిజృంభణము, రాజునకును. గ్రేటు బ్రిటన్ జర్మనీయు చేసిన పోరాటము. పా
ల్మర్-టర్క్ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోధా సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధరాజు చంపబడిన
తరువాత సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు. సార్వభౌములారంభించిన మహాయుద్ధ వివాదములు గలవు.

విరోధా చరిత్రము నింతటిపులుసుగా నిజకారణసహితముగా తెలుసును నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పగలము.
పుస్తకమును దీని చదివినవారికి విషయముల సత్యసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రములును, 6
భాగాలలో పటములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

పంట తెంటు తేలిమిభాగములు తెలుపబడుచుండును. ఇందులో అర్ధశతాబ్దమున వ్రాయబడిన చక్కని ప్రతిమలు గలవు
మూచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సర్వాపరిలా

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరయు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళనొట్టు, సాతవాయోపుపోటు,
రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడికంటె
పులకు పుట్టినగలిగించును. నెత్తురును కుద్దిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గమనించును. రెండు
సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కృష్ణుకుమందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లిత్రాగు
లకు మందు నాగనల్లిత్రైలము వైపుతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళగళ. ఫననవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లోక ప్రఖ్యాతమైన మందు.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శలనొప్పులు. వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు

నొప్పులు, కీళ్ళనొట్టు, పక్షవాతము, వాపులు,

గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి

అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి

లోపలి నొప్పులు నలుతము పోగలవు.

దీనిని విదేశములలో గూడ వాడుచున్నారు.

శంకరాచార్య చూచిగొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనమునకు సాటివేరులేదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తంబుసెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆరోగ్యవర్ధకజీవన్.

ఈ రోజును, తప్పక 22 రోజులు
బుజించినవారికి, పట్టులకు కలిగినట్టి
కండ్లను, గుట్టుములు నడిచెను నడకను,
నిద్రామును కలిగియుండు బలమును
కలుగజేయును. చెడుగ్రామమును వదిలి
శుభచి మంచిన క్రమము ఆధికించును.
40 రూపాయలయెత్తు రూ 5-0-0.

ఆర్. వి. మండిట్ అండ్ కంపెనీ, బందరుకిది, మదరాసు

మందుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి 0-4-0 వి. పి. సహా 0-10-0.

ఇది మన రాచిన చును, పొయ్యిరాలులు, జల,
గోమసముండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన
వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కని బెరుగు గలవు
అమృతాంజనము డిపో, తంబుసెట్టి వీధి, చెన్నపురి.

తామర తైలము

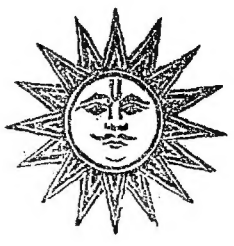

మా తామర తై
లము ఒక్కడక్కడా
ను ఆరు అణాలకు
కొని నాలుగైదు
సారులు రాచినయె
డల తామర నిర్మా
లమగును. నయము
గాని యెడల మీ
ఆరు అణాలు తిండి
కీసికొన వచ్చును.

తీట, దురద, వదుగుగు మొదలగువానికి మంచి
మందు. అనేక నొప్పిలకు, మాసములు భాగ
పడినవారు దీనివలన తిరిగి నెమరువచ్చును సొందిరి.
తేలకు వేలు డి. పి. విక్రయము. వెల 1-కి 0-8-0
అమృతాంజనండ్లిపో 6 తంబుసెట్టి వీధి, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

ఆంధ్ర పత్రిక

సౌఖ్యము

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా
స్కను గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ,
21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) వీలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వర్తకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్య సూచికలు.

వాణిజ్య సూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషల
లోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు నూతనము. ఇవి
వాణిజ్యవనమునకు సోపానములు. ఇవి లేనిచో వాణిజ్యము
అభివృద్ధి కానేరదు. ఇవి లేనిచో నాగరకదేశమున చెప్పు
టకు వీలులేదు. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిర్మాత ఒకరి
కొకరికిని, పట్టణములందును పల్లెలందును వస్తువులను కొని
జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇవి దేశమం
దన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన
దాగ్గయొక్కయు, వ్యవహారముల నిందు సమాధుచేయుచు
కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలి
యగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగమంతయు ప్రాకి
అభివృద్ధి కావలయునన్న మీరేమి నిండు సమాధుచేయుచు
కొనక తప్పదు. మీరేవ్యవహారమును చేయుట లేదా? చేయు
చున్నచో మీవ్యవహారము జగమంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి
కావలయునా? అట్లయినచో యానూచికయే ఆకాశికు
ముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు సమా
ధుచేయుచుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబో
వుచున్నాము.

i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునకుల వర్తకులు, వస్తు
నిర్మాతలు, ఏజెంట్లు వగయిరాసూచిక ఇది అన్ని దేశములవర్తక
కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, సర్వేంద్రియా, యిం
గ్లండు, అమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రా
మిక దేశములకుం దేవస్తువు యేకర్మాగారములయందు నిర్మించ
బడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశమును ప్రతివారికి
తెలియుటకై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—వైపు 1/4 క్రాసు.
పూర్తిపేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4.
3/4 పేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చదునామాలు
సమాధుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు
రెండింటికీ ప్రత్యేకము. 2 వ నెంబరు సూచిక అనగా తెలు
గుపుస్తకము సుమారు కేయిచేటిండును. వెల అందరికిని
సులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి
కాలయినో అన్ని ప్రతులు మాత్రమే తెయదలచుకొన్నాము
గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్డరు రిజిస్టరుచేయిం
చుకొనిన మంచిని. లేనిచో స్పష్టముగ దొరకవు. ముందు
ఖరీదు బంపువాంకి పుస్తకముఖరీదు రూ 5 మాత్రమే. ఆర్డరు
ప్రకటనలు వగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దిరోజులలో చాలిం
చడవువును. యావిషయమే రేపు మీరు మరచిపోవచ్చును
గాన యారోజుననే వ్రాసిన మేముకలుగగలదు. త్వరపడుడు.
చిరునామా:— ఆంధ్ర నిట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.